

5. Ochrana přírody a krajiny

- I. Úvod k tématu
- II. Sledované jevy ÚAP ČR
 - 5.1. Územní systém ekologické stability krajiny
 - 5.1.1 Nadregionální a regionální systém ekologické stability krajiny
 - 5.1.2 Ochrana krajinného rázu
 - 5.2. Zvláště chráněná území
 - 5.2.1 Velkoplošná zvláště chráněná území
 - 5.2.2 Maloplošná zvláště chráněná území
 - 5.3. Ochrana přírody a krajiny vyplývající z mezinárodních smluv a závazků
 - 5.3.1 Biosférické rezervace UNESCO
 - 5.4. Soustava NATURA 2000
 - 5.4.1 Soustava NATURA 2000 – Evropsky významné lokality
 - 5.4.2 Soustava NATURA 2000 – Ptačí oblasti
 - 5.5. Mokřady mezinárodního významu dle Ramsarské úmluvy
 - 5.6. Přírodní parky
 - 5.7. Geoparky
 - 5.7.1 Geoparky ve světě
 - 5.7.2 Geoparky České republiky
 - 5.8. Biotop vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců
 - 5.9. Cílové kvality krajiny
 - 5.10. Podíl zvláště chráněných území a lokalit soustavy Natura 2000 z celkové výměry území
- III. Závěrečný souhrn
- IV. Právní rámec, zákony a vyhlášky
- V. Použité zdroje
- VI. Použité zkratky
- VII. Seznam grafických listů

5. Ochrana přírody a krajiny

I. Úvod k tématu

Ochrana přírody a krajiny

Příroda a krajina, jejich živé i neživé součásti, jsou nenahraditelným základem našeho životního prostředí. Neobejdou se bez trvalé péče a ochrany, která zajistí kvalitu a zachování jejich hodnot, zejména ochranou před antropogenními riziky, jejich předcházením a napravováním jejich následků.

V České republice je **ochrana přírody a krajiny** legislativně zakotvena v zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále též ZOPK). Z hlediska územního plánování má největší význam územní ochrana, která se ve smyslu ZOPK rozlišuje na **obecnou územní ochranu** a **zvláštní územní ochranu**.

Obecná územní ochrana se zaměřuje na ochranu a vytváření **územního systému ekologické stability**, ochranu **významných krajinných prvků**, ochranu **krajinného rázu** a **přírodních parků**, ochranu **jeskyní** a vyhlásování **přechodně chráněných ploch**. Omezený význam z hlediska územního plánování má ochrana rostlin a živočichů, dřevin rostoucích mimo les, jeskyní a s nimi souvisejících přírodních jevů na povrchu, minerálů a paleontologických nálezů.

V rámci **zvláštní územní ochrany** jsou dle zákona vymežována **zvláště chráněná území** (ZCHÚ). **Velkoplošná zvláště chráněná území** zahrnují kategorie **národní park** (NP) a **chráněná krajinná oblast** (CHKO). **Maloplošná zvláště chráněná území** zahrnují kategorie **národní přírodní rezervace** (NPR), **přírodní rezervace** (PR), **národní přírodní památka** (NPP) a **přírodní památka** (PP). Z hlediska územního plánování má omezený význam ochrana zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, dle míry ohrožení členěné na kriticky ohrožené, silně ohrožené a ohrožené.

Významnou součástí ochrany přírody a krajiny je **územní ochrana vyplývající z mezinárodních smluv a závazků**, která zahrnuje **soustavu chráněných území NATURA 2000** (té je věnována zvláštní část zákona

o ochraně přírody a krajiny), **biosférické rezervace UNESCO**, **geoparky UNESCO** a **mokřady mezinárodního významu dle Ramsarské úmluvy**.

K územní ochraně se též řadí **migračně významná území**, **migrační koridory pro velké savce** a **síť národních geoparků České republiky**, tyto kategorie však nejsou v ČR legislativně zakotveny. Z pohledu územního plánování je významným zákonem chráněným zájmem **veřejná přístupnost krajiny** (§ 63 ZOPK).

Posláním územní ochrany přírody a krajiny je chránit živé i neživé součásti přírody a krajiny před zničením, poškozováním a dalšími činnostmi, které by mohly vést k jejich ohrožení, udržení nebo zlepšení dochovaného stavu zvláště chráněných území nebo ponechání těchto území či jejich částí samovolnému vývoji a ochrana mezinárodně významných částí přírody, krajiny nebo přírodních fenoménů, která plyne z mezinárodních smluv a závazků.

Ochrana zemědělského půdního fondu a pozemků určených k plnění funkce lesa

Zemědělský půdní fond (ZPF) a **pozemky určené k plnění funkce lesa** (PUPFL) jsou nedílnou součástí a složkou přírody a krajiny, základním přírodním bohatstvím země, patří k hlavním složkám životního prostředí a jsou nenahraditelným přírodním zdrojem i výrobním prostředkem, tvoří přirozený ekologický potenciál krajiny.

V České republice je **ochrana zemědělského půdního fondu** legislativně upravena v zákoně č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů a problematika **pozemků určených k plnění funkce lesa** je upravena v zákoně č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Cílem ochrany ZPF a PUPFL je zejména zachování a uvážlivé využívání zemědělské půdy a lesů, posilování odolnosti lesa a půdy jako ekosystému, zlepšování jejich zdravotního stavu, zejm. postupy šetrnými k životnímu prostředí se zřetelem na zdraví obyvatel a ochranu přírody a krajiny a zachování její biodiverzity (mj. včetně vhodného způsobu zpracování půdy, zachování a obnovy optimálního vodního režimu, optimálního zavlažování půdy, vhodného střídání plodin, uplatnění vhodné agrobiodiverzity, přiměřeného používání hnojiv a prostředků na ochranu rostlin, zachování a obnovy krajinných prvků, realizace potřebných protierozních opatření, zachování kvality a vydatnosti vodních zdrojů, postupné přibližování k přírodě blízké druhové skladbě lesů).

Z hlediska územního plánování je důležitá ochrana ZPF a PUPFL před nadměrným úbytkem v souvislosti se zastavováním půdy (rozsídlení měst a obcí, výstavba průmyslových zón, výstavba dopravní infrastruktury, zábory těžební činností, suburbanizace).

II. Sledované jevy ÚAP ČR

5.1. Územní systém ekologické stability krajiny

5.1.1 Nadregionální a regionální systém ekologické stability krajiny

Územní systém ekologické stability krajiny (dále ÚSES) je podle § 3 písmene a) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny „vzájemně propojený soubor přirozených i pozmeněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu“.

Smyslem vytváření a ochrany ÚSES je **zajištění základních prostorových podmínek pro dlouhodobé udržení a posílení ekologické stability krajiny**, zejména zachováním nebo obnovením stabilních ekosystémů a jejich vzájemných vazeb. Cílem ÚSES je proto **vytvoření spojitě sítě relativně ekologicky stabilních ploch s vysokou ekologickou stabilitou**, ovlivňujících příznivě okolní, ekologicky méně stabilní krajinu, **zachování či znovuoobnovení přirozeného genofondu krajiny a zachování či podpoření rozmanitosti původních biologických druhů a jejich společenstev** (biodiverzity). Vytváření územního systému ekologické stability je podle § 4 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny veřejným zájmem, na kterém se podílejí vlastníci pozemků, obce i stát.

Vymezení ÚSES vychází z požadavku reprezentovat celou škálu trvalých ekologických podmínek v rámci každé biogeografické jednotky a logické migrační vazby, a to v minimálních parametrech limitujících funkčnost systému. Podle významu a šíře spektra reprezentativních biogeografických jednotek se rozlišuje **nadregionální systém ekologické stability**, **regionální systém ekologické stability** a **místní systém ekologické stability**. Na všech úrovních tvoří ÚSES **biocentra** (tj. biotop či soubor biotopů v krajině, který svým stavem a velikostí umožňuje trvalou existenci přirozeného či pozmeněného, avšak přírodě blízkého ekosystému) a **biokoridory** (tj. území,

kteří umožňují migraci organismů mezi biocentra, a tím vytváří z oddělených biocenter sítí). Součástí ÚSES jsou rovněž **interakční prvky** (tj. krajinné segmenty, které na lokální úrovni zprostředkovávají příznivé působení biocenter a biokoridorů na okolní méně stabilní krajinu do větší vzdálenosti), v ÚAP ČR nejsou sledovány.

Nadregionální ÚSES je vymezen jako síť nezbytných **nadregionálních biocenter** (NRBC) a **nadregionálních biokoridorů** (NRBK) a reprezentuje škálu biogeografických regionů (bioregionů) příslušné biogeografické podprovincie a potřebu jejich propojení na celém území ČR tak, aby vytvořily osnovu pro vymezování navazujících systémů regionálních a místních. NRBC tvoří rozlehlé ekologicky významné krajinné celky a oblasti s minimální plochou alespoň 1000 ha, jejichž síť má zajistit podmínky existence charakteristických společenstev s úplnou druhovou rozmanitostí bioty v rámci všech biogeografických regionů ČR. NRBK propojují NRBC a respektují existující hlavní přirozené migrační trasy živočichů, semen a pylu rostlin. Nadregionální ÚSES vymezuje a hodnotí Ministerstvo životního prostředí.

Regionální ÚSES je vymezen jako síť nezbytných **regionálních biocenter** (RBC) a **regionálních biokoridorů** (RBK) tvořící ekologicky významné krajinné celky s minimální plochou podle typů společenstev od 10 do 50 ha, které mají reprezentovat rozmanitost typů biocenter v rámci určitého biogeografického regionu a respektují maximální délky regionálních i nadregionálních biokoridorů. Regionální ÚSES propojuje území více obcí s rozšířenou působností i území více krajů. Regionální ÚSES vymezují a hodnotí krajské úřady a příslušné správy národních parků a chráněných krajinných oblastí, na území vojenských újezdů vymezují ÚSES újezdní úřady.

Místní (lokální) ÚSES je vymezen jako síť nezbytných **místních biocenter** (LBC) a **místních biokoridorů**, (LBK) reprezentující škálu skupin typů geobiocénů (STG) dané biochory. Místní ÚSES doplňují **interakční prvky** jako důležité přírodní nebo přírodě blízké biotopy planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a dalších organismů (lesní okraje, remízky, skupiny stromů, prameniště, meze a kamenice, sady, břehové porosty, parky, aleje). Místní ÚSES ve svém správním obvodu vymezují a hodnotí obecní úřady obcí s rozšířenou působností s výjimkou národních parků a jejich ochranných pásem a chráněných krajinných oblastí, kde je k vymezení a hodnocení místního ÚSES příslušná správa národního parku nebo správa chráněné krajinné oblasti, na území vojenských újezdů pak újezdní úřad. Místní ÚSES není v ÚAP ČR sledován.

Celoevropská ekologická síť (Pan-European Ecological Network, PEEN, též známá jako European Ecological Network, EECONET) představuje další úroveň, jejíž kostru tvoří na území ČR národní parky, chráněné krajinné oblasti, maloplošná zvláště chráněná území, evropsky významné lokality, ptačí oblasti a části nadregionálního ÚSES. PEEN nemá v ČR přímou právní oporu. ÚAP ČR PEEN nesledují.

Nadregionální a regionální systém ekologické stability krajiny viz grafické listy 5.1. a 5.2.

5.1.2 Ochrana krajinného rázu

Ochrana krajinného rázu vychází z celoevropsky přijatého standardu, že existuje celoplošný zájem na zachování krajinného rázu jako součásti kulturního dědictví minulosti a příznivého životního prostředí budoucích generací, zejména z hlediska zachování bohatosti a pestrosti krajinných typů, jejich estetických a přírodních hodnot.

Krajinný ráz je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Tento nástroj má přispět k regulaci změn v krajině vyvolaných činnostmi spojenými s využíváním krajiny zejm. výstavbou. Ze zákazu snižovat přírodní a estetickou hodnotu krajinného rázu nelze udělit výjimku. K umístování a povolování staveb a k dalším činnostem, které by mohly změnit krajinný ráz či snížit jeho hodnotu, je nezbytný souhlas příslušného orgánu ochrany přírody. Příslušný kraj může k ochraně území s cenným krajinným rázem, nechráněného jako zvláště chráněné území, vydat nařízení o zřízení přírodního parku. Institut krajinného rázu upravuje § 12 ZOPK.

Hodnocení krajinného rázu lze rozdělit na **preventivní hodnocení**, tj. vyhodnocení větších územních celků krajů, ORP i jednotlivých obcí a stanovení jeho hlavních znaků, hodnot a podmínek ochrany krajinného rázu (tyto podklady jsou využívány orgány ochrany přírody a orgány územního plánování při stanovení podmínek ochrany krajinného rázu v rámci územně plánovacího procesu a na **hodnocení záměrů**, tj. posouzení vlivu konkrétního záměru (navrhovaných staveb, zařízení, činností) na krajinný ráz zejm. s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině a ve vazbě na podmínky ochrany stanovené v územním či regulačním plánu, a na charakter záměru i území.

5.2. Zvláště chráněná území

Zvláště chráněná území (ZCHÚ) definuje v České republice Zákon o ochraně přírody a krajiny. ZCHÚ jsou významnou hodnotou, ale současně i podstatným limitem ve využití území. Zvláštní územní ochranou se na rozdíl od obecné ochrany rozumí přísnější režim ochrany, vztahený na konkrétní území s přesným plošným vymezením. Pro chráněná území platí dle ZOPK některá omezení v závislosti na jejich kategorii, pro národní parky a chráněné krajinné oblasti i v závislosti na jejich zonaci. Orgán vyhlášující zvláště chráněné území může ve zřizovacím výnosu stanovit další, tzv. bližší ochranné podmínky. Je-li třeba zabezpečit ZCHÚ (s výjimkou CHKO) před rušivými vlivy z okolí, může být pro ně vyhlášeno ochranné pásmo, ve kterém lze vymežit činnosti a zásahy, které jsou vázány na předchozí souhlas orgánu ochrany přírody. Výměra ZCHÚ nezahrnuje výměru ochranného pásma.

Výjimky ze zákazů ve zvláště chráněných územích lze povolit pouze v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo v zájmu ochrany přírody, nebo tehdy, pokud povolovaná činnost významně neovlivní zachování stavu předmětu ochrany ZCHÚ. Výjimky uděluje příslušný orgán ochrany přírody a krajiny. Rozhodnutí o povolení výjimky může obsahovat podmínky, za nichž je předmětnou činností možné uskutečnit.

V České republice rozlišujeme **velkoplošná zvláště chráněná území** a **maloplošná zvláště chráněná území**.

Tab. 5.1: Kategorie zvláště chráněných území v ČR

Zkratka	Kategorie v Česku	Počet území v kategorii v ČR	Výměra (ha)	Podíl na území ČR v %	Velkoplošné / maloplošné
NP	Národní park	4	119 018,84	1,50	velkoplošné
CHKO	Chráněná krajinná oblast	26	1 138 174,38	14,43	velkoplošné
NPP	Národní přírodní památka	126	8 273,65	0,10	maloplošné
NPR	Národní přírodní rezervace	110	30 440,77	0,38	maloplošné
PP	Přírodní památka	1603	33 988,83	0,43	maloplošné
PR	Přírodní rezervace	818	43 674,62	0,55	maloplošné
	celkem	2687	1 325 031,71	16,78	

Poznámka: na území NP a CHKO se nachází 757 PP, PR, NPP, NPR o celkové rozloze 48539,38 ha. Zdroj: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Souhrnný přehled (stav k 16. 7. 2023) [online]. Praha: AOPK ČR, 2023 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z URL: <<https://drusop.nature.cz/ost/chrobjekty/sumarizace/>>. Upraveno: Ústav územního rozvoje, 2023.

5.2.1 Velkoplošná zvláště chráněná území

Národní parky v ČR

Národní park (NP) je celosvětově užívaná kategorie, v níž se vyhláší mezinárodně nebo celostátně významná a jedinečná území s dochovanými přírodními nebo málo ovlivněnými ekosystémy. Na území ČR existují celkem 4 národní parky, které jsou zřizovány zákonem (§ 15 odst. 5 a § 15a až 15d ZOPK). Celková rozloha národních parků je v současnosti cca 1190 km². Základní ochranné podmínky národních parků stanovuje § 16 odst. 1 a 2 ZOPK. Bližší ochranné podmínky jednotlivých národních parků stanovují § 16a až § 16d ZOPK. Podle § 38a ZOPK se pro národní parky zpracovávají zásady péče, jejich zpracování zajišťuje orgán ochrany přírody.

Území národních parků se člení v souladu s § 18 odst. 1 ZOPK podle cílů ochrany a stavu ekosystémů na **4 zóny ochrany přírody**, jsou to **zóna přírodní, zóna přírodě blízká, zóna soustředěné péče o přírodu a zóna kulturní krajiny**. Režim zón národních parků je obecně stanoven v § 18a ZOPK. Ministerstvo životního prostředí dále stanovuje **klidová území** národního parku, pro která stanovuje obecné podmínky (§ 17 odst. 2 ZOPK).

Tab. 5.2: Přehled národních parků v ČR

Národní park	Datum vyhlášení	Rozloha v km ²	Kraje
Krkonošský národní park	17. 5. 1963	363,52	Liberecký, Královéhradecký
Národní park Podyjí	1. 7. 1991	62,79	Jihomoravský
Národní park Šumava	20. 3. 1991	684,60	Jihočeský, Plzeňský
Národní park České Švýcarsko	1. 1. 2000	79,28	Ústecký

Zdroj: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Ústřední seznam ochrany přírody [online]. Praha: AOPK ČR, 2023 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z URL: <<https://drusop.nature.cz/portal/>>. Upraveno: Ústav územního rozvoje, 2023.

Chráněné krajinné oblasti v ČR

Chráněná krajinná oblast (CHKO) je kategorie ochrany určená k ochraně rozlehlejších území nebo celých geografických oblastí s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristickým reliéfem, převahou přirozených, resp. polopřirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů, popř. s dochovanými památkami historického osídlení. Na území ČR existuje celkem 26 chráněných krajinných oblastí, které se vyhláší nařízením vlády. Základní ochranné podmínky chráněných krajinných oblastí stanovuje § 26 odst. 1 až 5 ZOPK. Mimo to se pro CHKO podle § 38 ZOPK zpracovávají plány péče, které jsou podkladem pro územně plánovací dokumentaci.

Území CHKO je zpravidla členěno na 4, nejméně však 3 **zóny odstupňované ochrany přírody**, přičemž první zóna má nejpřísnější režim. Podrobnější režim zón stanovuje právní předpis, kterým se chráněná krajinná oblast vyhláší. Hospodářské využívání těchto území se provádí podle zón odstupňované ochrany tak, aby se udržoval a zlepšoval jejich přírodní stav a byly zachovány, popř. znovu vytvářeny optimální ekologické funkce. Rekreační využití CHKO je přípustné, pokud nepoškozuje přírodní hodnoty.

Tab. 5.3: Přehled chráněných krajinných oblastí v ČR

Chráněná krajinná oblast	Datum vyhlášení	Rozloha v km ²	Kraj
CHKO Beskydy	5. 3. 1973	1205,10	Zlínský, Moravskoslezský
CHKO Bílé Karpaty	3. 11. 1980	746,88	Jihomoravský, Zlínský
CHKO Blaník	29. 12. 1981	40,29	Středočeský
CHKO Blanský les	8. 12. 1989	219,62	Jihočeský
CHKO Brdy	12. 10. 2015	345,01	Středočeský, Plzeňský
CHKO Broumovsko	27. 3. 1991	432,33	Královéhradecký
CHKO České středohoří	19. 3. 1976	1068,92	Ústecký, Liberecký
CHKO Český kras	12. 4. 1972	132,26	Středočeský, Praha
CHKO Český les	1. 8. 2005	465,55	Plzeňský
CHKO Český ráj	1. 3. 1955	181,70	Středočeský, Liberecký, Královéhradecký
CHKO Jeseníky	19. 6. 1969	743,67	Moravskoslezský, Olomoucký
CHKO Jizerské hory	8. 12. 1967	374,15	Liberecký,
CHKO Kokořínsko – Máchův kraj	9. 4. 2014 (19. 3. 1976)	410,37	Středočeský, Liberecký, Ústecký
CHKO Křivoklátsko	24. 11. 1978	624,97	Středočeský, Plzeňský
CHKO Labské pískovce	27. 6. 1972	242,61	Ústecký
CHKO Litovelské Pomoraví	29. 10. 1990	93,30	Olomoucký
CHKO Lužické hory	19. 3. 1976	270,72	Ústecký, Liberecký
CHKO Moravský kras	4. 7. 1956	96,82	Jihomoravský
CHKO Orlické hory	28. 12. 1969	233,23	Královéhradecký, Pardubický,
CHKO Pálava	19. 3. 1976	85,36	Jihomoravský

Chráněná krajinná oblast	Datum vyhlášení	Rozloha v km ²	Kraj
CHKO Poodří	27. 3. 1991	81,53	Moravskoslezský
CHKO Slavkovský les	3. 5. 1974	611,09	Karlovarský, Plzeňský
CHKO Šumava	27. 12. 1963	995,21	Plzeňský, Jihočeský
CHKO Třeboňsko	15. 11. 1979	687,45	Jihočeský
CHKO Žďárské vrchy	25. 5. 1970	708,88	Vysočina, Pardubický
CHKO Železné hory	27. 3. 1991	284,73	Vysočina, Pardubický, Královéhradecký

Zdroj: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Souhrnný přehled [online]. Praha: AOPK ČR, 2023 [cit. 16. 7. 2023]. Dostupné z URL: <<https://drusop.nature.cz/portal/>>. Upraveno: Ústav územního rozvoje, 2023.

Velkoplošná zvláště chráněná území přírody viz grafický list 5.3.

5.2.2 Maloplošná zvláště chráněná území

Mezi maloplošná zvláště chráněná území patří národní přírodní rezervace (NPR), národní přírodní památky (NPP), přírodní rezervace (PR) a přírodní památky (PP). NPR a NPP vyhláší Ministerstvo životního prostředí a přitom také stanoví jejich bližší ochranné podmínky. PR a PP vyhláší nařízením místně příslušný krajský úřad, Ministerstvo životního prostředí (na území národních parků a jejich ochranných pásem), Ministerstvo obrany (na území vojenských újezdů) nebo Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a přitom také stanoví jejich bližší ochranné podmínky. Podle § 38 ZOPK orgán ochrany přírody příslušný k vyhlášení zvláště chráněného území zajišťuje a schvaluje plán péče o toto chráněné území, který je závazným podkladem pro ÚPD.

Podle § 37 ZOPK je zpravidla území do vzdálenosti 50 m od hranic chráněného území NPR, NPP, PR a PP jeho ochranným pásmem se samostatným ochranným režimem. Na předchozí souhlas orgánu ochrany přírody je v ochranném pásmu zvláště chráněného území vázána mj. zejména stavební a těžební činnost, terénní a vodohospodářské úpravy a změny kultur pozemků.

Národní přírodní rezervace

Národní přírodní rezervace je dle § 28 odst. 1 ZOPK menší území mimořádných přírodních hodnot, kde jsou na přirozený reliéf s typickou geologickou stavbou vázány ekosystémy významné a jedinečné v národním či mezinárodním měřítku.

Využívání NPR je možné jen v případě, že se jím uchová čilepší dosavadní stav přírodního prostředí (§ 28 odst. 2 ZOPK). Základní ochranné podmínky NPR stanovuje § 29 ZOPK (mj. je na celém území NPR zakázáno povolovat a umisťovat stavby, těžit nerosty, měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany NPR a další).

Známé NPR jsou např. Černé a Čertovo jezero (CHKO Šumava), Boubínský prales (CHKO Šumava), Praděd (CHKO Jeseníky), Králický Sněžník (Pardubický a Olomoucký kraj), Čertoryje (CHKO Bílé Karpaty), Vývěry Punkvy (CHKO Moravský kras) nebo Mohelenská hadcová step (Kraj Vysočina). Nejstarší NPR v ČR i ve střední Evropě je Žofínský prales v Jihočeském kraji.

Přírodní rezervace

Přírodní rezervace je dle § 33 odst. 1 ZOPK menší území soustředěných přírodních hodnot se zastoupením ekosystémů typických a významných pro příslušnou geografickou oblast.

Základní ochranné podmínky PR stanovuje § 34 ZOPK, jsou obdobné jako u NPR (mj. je na celém území PR zakázáno povolovat a umisťovat nové stavby, měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany PR a další).

Známé PR jsou např. Čtyři palice (CHKO Žďárské vrchy), Prachovské skály (Liberecký kraj) nebo Divoká Šárka (hlavní město Praha).

Národní přírodní památky

Národní přírodní památka je dle § 35 odst. 1 ZOPK přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, naleziště nerostů nebo vzácných či ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s národním nebo mezinárodním ekologickým, vědeckým či estetickým významem, a to i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk.

Změny či poškozování NPP či její hospodářské využívání, pokud by tím hrozilo její poškození, je zakázáno (§ 35 odst. 2 ZOPK).

Znamé NPP jsou např. Kozákov (CHKO Český ráj), Zlatý kůň (CHKO Český kras), Babiččino údolí (Královéhradecký kraj) nebo Zbrašovské aragonitové jeskyně (Olomoucký kraj).

Přírodní památky

Přírodní památka je dle § 36 odst. 1 ZOPK přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, naleziště vzácných nerostů nebo ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s regionálním ekologickým, vědeckým či estetickým významem, a to i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk.

Změna nebo poškozování PP nebo její hospodářské využívání vedoucí k jejímu poškození jsou zakázány (§ 36 odst. 2 ZOPK).

Znamé PP jsou např. Biskupská hadcová step (Jihomoravský kraj), Čedičové varhany u Hlinek (CHKO Slavkovský les), Devět skal (CHKO Žďárské vrchy).

Tab. 5.4: Počet a rozloha maloplošných zvláště chráněných území v jednotlivých krajích ČR

Kraj	Maloplošná zvláště chráněná území celkem		Národní přírodní rezervace		Přírodní rezervace		Národní přírodní památky		Přírodní památky	
	počet	ha	počet	ha	počet	ha	počet	ha	počet	ha
Česká republika	2643	115859	110	30440	818	43499	126	8274	1589	33645
Hlavní město Praha	93	2432	0	0	16	1175	8	145	69	1110
Jihočeský kraj	329	16464	10	3366	113	5324	17	1451	189	6324
Jihomoravský kraj	343	11477	16	2912	89	4114	17	1285	221	3167
Karlovarský kraj	94	5905	6	2993	30	928	9	676	49	1307
Kraj Vysočina	204	5923	7	1357	77	3363	3	82	117	1121
Královéhradecký kraj	135	8829	5	2392	37	1500	2	1017	91	3921
Liberecký kraj	126	5903	8	2767	36	1920	9	463	73	754
Moravskoslezský kraj	167	8727	11	2059	76	4382	7	449	73	1837
Olomoucký kraj	165	7636	11	3289	47	2616	11	148	96	1583
Pardubický kraj	110	6220	4	1816	43	2973	2	224	61	1206
Plzeňský kraj	196	6809	6	781	91	3212	5	231	94	2585
Středočeský kraj	309	16999	13	4276	79	6890	22	1860	195	3973
Ústecký kraj	182	9951	13	2025	55	3906	14	214	100	3806
Zlínský kraj	215	2582	6	408	44	1193	2	29	163	951

Zdroje: Český statistický úřad. Veřejná databáze. Životní prostředí. Počet a rozloha chráněných území (stav k 31. 12. 2021) [online]. Praha: Český statistický úřad, 2022 [cit. 18. 7. 2023]. Dostupné z URL: <<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky#katalog=30842>>. Upraveno: Ústav územního rozvoje, 2023.

Maloplošná zvláště chráněná území viz grafický list 5.4.

5.3. Ochrana přírody a krajiny vyplývající z mezinárodních smluv a závazků

5.3.1 Biosférické rezervace UNESCO

Biosférická rezervace (BR) je velkoplošné chráněné území vyhlášené v rámci mezinárodního programu UNESCO *Člověk a biosféra*. Světová síť biosférických rezervací je rozprostřena tak, aby zahrnovala všechny základní biomy Země. Tato území představují reprezentativní ukázky kulturních i přírodních krajin, ve kterých zároveň hraje důležitou roli člověk a jeho aktivity.

Většina biosférických rezervací zahrnuje jak přírodě blízká území, tak i území narušená činností člověka. To umožňuje studovat konflikty mezi člověkem a přírodním prostředím a podporovat zvyšování biodiverzity v narušených oblastech. V roce 2023 existovalo 748 biosférických rezervací ve 134 zemích světa (UNESCO, Biosphere Reserves [cit. 26. 7. 2023], URL: <https://en.unesco.org/biosphere/wnbr>).

V ČR existuje 6 biosférických rezervací. BR Šumava zahrnuje národní park Šumava, část CHKO Šumava a některé další za hranicemi CHKO. BR Dolní Morava byla v roce 1988 vyhlášena jako BR Pálava, která zahrnovala CHKO Pálava, v roce 2003 byla přejmenována a rozšířena o Lednicko-valtický areál a lužní lesy až po Dyjský trojúhelník. BR Bílé Karpaty může sloužit jako modelové území koexistence zájmů ochrany přírody s hospodářskými aktivitami respektujícími ekologickou únosnost a přírodní podmínky území. Přehled BR ukazuje následující tabulka.

Tab. 5.5: Přehled biosférických rezervací v ČR

Název biosférické rezervace	Rok vyhlášení	Rozloha km ²	Management	Kraj
Bílé Karpaty	1996	715	Správa CHKO Bílé Karpaty	Jihomoravský, Zlínský
Dolní Morava	2003	354	Biosférická rezervace Dolní Morava, o.p.s.	Jihomoravský
Krkonoše	1992	548	Správa NP Krkonoše	Liberecký, Královéhradecký
Křivoklátsko	1977	628	Správa CHKO Křivoklátsko	Středočeský
Šumava	1990	1671	Správa NP a CHKO Šumava	Jihočeský, Plzeňský
Třeboňsko	1977	700	Správa CHKO Třeboňsko	Jihočeský

Zdroj: Biosférická rezervace Dolní Morava. Biosférická rezervace. BR v České republice [online]. Lednice: Biosférická rezervace Dolní Morava, 2023. [cit. 25. 7. 2023]. Dostupné z URL: <<http://www.dolnimorava.org/index.php?lang=cs>>. Upraveno: Ústav územního rozvoje, 2023.

Biosférické rezervace UNESCO viz grafický list 5.7.

5.4. Soustava NATURA 2000 a její ochrana

NATURA 2000 je soustava chráněných území, kterou společně vytvářejí členské státy Evropské unie. Je povinností každého členského státu EU vytvořit na svém území soustavu NATURA 2000. Soustava NATURA 2000 je podložena ochranou dle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES o ochraně volně žijících ptáků a směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (dále též směrnice o stanovištích). Cílem soustavy je zabezpečit ochranu z evropského pohledu významných druhů živočichů, rostlin a typů přírodních stanovišť. V ČR je soustava NATURA 2000 transponována do národní legislativy, zejm. do zákona o ochraně přírody a krajiny.

Soustava NATURA 2000 je vytvářena dvěma typy území a to **ptačí oblast** – zkr. PO (angl. Special Protection Area – SPA) a **evropsky významná lokalita** – zkr. EVL – lokalita významná pro Společenství (angl. Site of Community Importance – SCI) nebo zvláštní oblast ochrany (angl. Special area of conservation – SAC).

Záměry a koncepce, u kterých nelze vyloučit významný vliv na evropsky významné lokality a ptačí oblasti, podléhají v souladu s § 45h a § 45i zákona o ochraně přírody a krajiny hodnocení jejich dopadů na EVL a PO (odpovídající hodnocení ve smyslu článku 6 odst. 3 směrnice o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin) postupem dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), v platném znění. V rámci procesu pořizování Politiky územního rozvoje a územní plánovací dokumentace jsou tyto dokumenty posuzovány z hlediska vlivů na EVL a PO v režimu stavebního zákona a dále mj. též z hlediska vlivů na živočišné či rostlinné druhy nejvzácnější, nejvíce ohrožené, vzácné či omezené výskytem jen na určitém území a tím přispět k zachování či obnově jejich příznivého stavu a dále z hlediska ochrany a zajištění přežití a rozmnožování druhů ptáků v areálech jejich rozšíření na území ČR (v souladu se směrnicí o ochraně volně žijících ptáků).

V ČR za přípravu soustavy NATURA 2000 odpovídá Ministerstvo životního prostředí a na základě jeho pověření dále zodpovídá za oblasti NATURA 2000 Agentura ochrany přírody a krajiny ČR.

5.4.1 Evropsky významné lokality

Evropsky významné lokality (EVL) jsou vyhlášované pro typy přírodních stanovišť dle přílohy I a druhy dle přílohy II směrnice o stanovištích. EVL jsou členskými státy navrhovány v podobě národních seznamů a následně jsou jednotlivé národní seznamy převáděny do tzv. evropského seznamu.

Lokality, které se zařazují do národního seznamu, stanoví vláda nařízením (§ 45a ZOPK). Tím počíná předběžná ochrana těchto území (§ 45b odst. 1 ZOPK), která končí zařazením lokalit na tzv. evropský seznam (§ 45b odst. 2 ve spojení v § 45c odst. 1 ZOPK). Následně může být ochrana EVL zajištěna prostřednictvím základní ochrany (dle § 45c odst. 2 ZOPK), vyhlášením zvláště chráněného (či zvláště chráněných) území (§ 45c odst. 4 ZOPK), nebo nabytím účinnosti smluvní ochrany. EVL. V základní ochraně jsou chráněny před poškozováním a ničením, proto se využívají pouze tak, aby nedošlo k závažnému nebo trvalému poškození jejich předmětu ochrany a nebyla narušena jejich celistvost. Po vyhlášení zvláště chráněného území v území EVL mají ochranu příslušnou těmto kategoriím (základní ochranné podmínky dle části třetí ZOPK, popř. stanovené bližší ochranné podmínky). Smluvní ochrana dle § 39 ZOPK je zajištěna vymezením ochranných podmínek a způsobu péče ve smlouvě; toto území je zakázáno poškozovat.

Současně platný národní seznam byl vytvořen ve více etapách. Každý národní seznam po prvním přijatém návrhu prochází hodnocením z hlediska úplnosti (kvality a počtu lokalit) na tzv. biogeografických seminářích. Jedná se o proces sloužící k revizi navržených národních seznamů z hlediska jejich dostatečnosti v souladu s kritérii směrnice o stanovištích, tzn., že členský stát má za povinnost navrhnout výhradně na základě odborných kritérií všechny vhodné lokality pro daný druh nebo přírodní stanoviště v odpovídající kvalitě.

V ČR je evidováno 1 112 evropsky významných lokalit o celkové rozloze 795640 ha, tj. cca 10,10 % území ČR (AOPK, Seznam lokalit NATURA 2000 [cit. 26. 7. 2023], URL: <https://natura2000.cz/Lokalita/Lokalita>).

Evropsky významné lokality viz grafický list 5.5.

5.4.2 Ptačí oblasti

Ptačí oblasti (viz grafický list 5.6) jsou nejvhodnější území pro ochranu z hlediska výskytu, stavu a početnosti populací vybraných druhů ptáků. Jde o druhy vyskytující se na území České republiky a stanovené právními předpisy Evropských společenství. Ptačí oblasti jsou vybírány členským státem a poté přímo nahlašovány Evropské komisi. Svou rozlohou musí ptačí oblast zajistit dostatečnou ochranu vybraných druhů ptáků, pro které je zřizována. Vymezení ptačích oblastí na území, které není dosud chráněno, je možné pouze po projednání s dotčenými kraji a obcemi.

Vymezení PO stanoví vláda nařízením, přičemž v nařízení je možno pro účely zajištění jejich ochrany (tj. udržení populací druhů, pro které je ptačí oblast zřízena, ve stavu příznivém z hlediska ochrany) stanovit ochranné podmínky, tj. tzv. činnosti vázané na souhlas orgánu ochrany přírody. Tyto činnosti umožňují orgánu ochrany přírody stanovit v rámci správního řízení upřesňující podmínky, které je nezbytné při výkonu těchto činností dodržet, aby nedošlo k negativnímu ovlivnění populací druhů, které jsou předmětem ochrany dané ptačí oblasti.

Opatření definovaná v tzv. souhrnech doporučených opatření (jsou-li pro ptačí oblast zpracovány) mají přímou vazbu na zabezpečení ochrany biotopů významných pro druhy ptáků, které jsou předmětem ochrany PO, a dále na zajištění klidu jedinců dotčených druhů v průběhu období hnízdění (popř. v období letního a podzimního shromažďování či zimování). O způsobu hospodaření v ptačích oblastech je možno s vlastníkem nebo nájemcem pozemku uzavřít smlouvu.

V ČR je evidováno 41 ptačích oblastí o celkové rozloze 703 437 ha, tj. cca 8,91 % území ČR (AOPK, Seznam lokalit soustavy NATURA 2000 [cit. 26. 7. 2023], URL: <https://natura2000.cz/Lokalita/Lokalita>).

Tabulka 5.6: Přehled ptačích oblastí v ČR

Kód	Název	Rozloha (ha)	Kraj
2304	Beskydy	41702	Moravskoslezský, Zlínský
2291	Bohdanečský rybník	307	Pardubický
2306	Boletice	23565	Jihočeský
2307	Broumovsko	9122	Královéhradecký
2308	Bzenecká Doubrava – Strážnické Pomoraví	11725	Jihomoravský
5328	Českobudějovické rybníky	6362	Jihočeský

Kód	Název	Rozloha (ha)	Kraj
2281	Českolipsko – Dokeské pískovce a mokřady	9409	Liberecký, Středočeský
5329	Dehtář	352	Jihočeský
2305	Doupovské hory	63117	Karlovarský, Ústecký
3412	Heřmanský stav – Odra – Poolší	3101	Moravskoslezský
2292	Hlubocké obory	3322	Jihočeský
2303	Horní Vsacko	26978	Zlínský
2309	Hostýnské vrchy	5177	Zlínský
2287	Hovoransko – Čejkovicko	1412	Jihomoravský
2286	Jaroslavické rybníky	357	Jihomoravský
2282	Jeseníky	52165	Moravskoslezský, Olomoucký
2288	Jizerské hory	11672	Liberecký
2296	Komárov	2031	Pardubický
2302	Králický Sněžník	30192	Olomoucký, Pardubický
2283	Krkonoše	40939	Královéhradecký, Liberecký
2301	Křivoklátsko	31960	Plzeňský, Středočeský
2300	Labské pískovce	35487	Ústecký
2284	Lednické rybníky	685	Jihomoravský
2278	Libavá	32724	Moravskoslezský, Olomoucký
2310	Litovelské Pomoraví	9319	Olomoucký
2275	Nádrž vodního díla Nechanice	1191	Ústecký
2311	Novodomské rašeliniště – Kovářská	15963	Karlovarský, Ústecký
2285	Novohradské hory	9053	Jihočeský
2277	Orlické Záhoří	904	Královéhradecký
2299	Pálava	8539	Jihomoravský
2279	Podyjí	7666	Jihomoravský
2312	Poodří	8043	Moravskoslezský
2289	Rožďalovické rybníky	6613	Královéhradecký, Středočeský
2280	Řežabinec	111	Jihočeský
2313	Soutok-Tvrdonicko	9576	Jihomoravský
2314	Střední nádrž vodního díla Nové Mlýny	1047	Jihomoravský
2298	Šumava	97493	Jihočeský, Plzeňský
2297	Třeboňsko	47360	Jihočeský
2290	Údolí Otavy a Vltavy	18368	Jihočeský, Středočeský
2315	Východní Krušné hory	16368	Ústecký
2276	Žehuňský rybník – Obora Kněžičky	1964	Královéhradecký, Středočeský

Zdroj: AOPK ČR – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Ústřední seznam ochrany přírody [cit. 26. 7. 2023]. Dostupné z URL: <https://drusop.nature.cz/portal/>. Upraveno: Ústav územního rozvoje, 2023.

Ptačí oblasti viz grafický list 5.6.

5.5. Mokřady mezinárodního významu dle Ramsarské úmluvy

Za naplňování Ramsarské úmluvy v ČR odpovídá MŽP. Kontaktním místem MŽP a jeho poradním orgánem je Český ramsarský výbor, složený ze zástupců MŽP, AOPK ČR, pracovníků vědeckých a výzkumných pracovišť a zástupců nevládních organizací. Při řešení vědeckých otázek využívá výbor expertní skupinu, jejímiž členy jsou experti na ochranu mokřadů a vodního ptactva a garanti jednotlivých mokřadů.

Úmluva ukládá členským zemím povinnost vyhlásit na svém území minimálně jeden mokřad mezinárodního významu, který svými přírodními hodnotami odpovídá schváleným kritériím a zařadit ho do seznamu mokřadů mezinárodního významu. Stát se tím rovněž zavazuje, že zapsaným mokřadům věnuje zvýšenou péči a ochranu.

Ochrana lokalit je zcela nebo z části zajištěna formou zvláště chráněných území přírody (viz následující tabulku).

Tab. 5.7: Mokřady mezinárodního významu dle Ramsarské úmluvy v ČR

Poř. č.	Název	Rozloha (ha)	Rok zápisu	Stupeň ochrany lokality	Kraj
RS1	Šumavská rašeliniště	10 224	1990	CHKO, PO, EVL, PR, NPR, PP, NP	Jihočeský, Plzeňský
RS2	Třeboňské rybníky	9623	1990	CHKO, PO, EVL, PR, NPP, NPR, PP	Jihočeský
RS3	Novozámecký a Břežňanský rybník	927	1990	EVL, NPR, PO, CHKO	Liberecký
RS4	Lednické rybníky	691	1990	EVL, NPR, PO, CHKO	Jihomoravský
RS5	Litovelské Pomoraví	6 194	1993	CHKO, PP, EVL, PO, NPR, PR	Olomoucký
RS6	Poodří	4 427	1993	EVL, PP, PO, CHKO, PR, NPR	Moravskoslezský
RS7	Krkonošská rašeliniště	251	1993	EVL, NP, PO	Královéhradecký, Liberecký
RS8	Třeboňská rašeliniště	1 051	1993	EVL, NPR, PR, PO, CHKO, NPP	Jihočeský
RS9	Mokřady dolního Podyjí	11 525	1003	PP, PR, EVL, PO, NPR, CHKO, NPP	Jihomoravský
RS10	Mokřady Liběchovky a Pšovky	361	1998	CHKO, NPP, EVL, PR, PP	Středočeský
RS11	Podzemní Punkva	1 572	2004	CHKO	Jihomoravský
RS12	Krušnohorská rašeliniště	11 224	2006	NPR, EVL, PO, PP, PR	Ústecký, Karlovarský
RS13	Horní Jizera	2302	2012	EVL, PO, PR, PP, NPR, CHKO	Liberecký
RS14	Pramenné vývěry a rašeliniště Slavkovského lesa	3 202	2012	PP, CHKO, EVL, NPR, NPP, PR	Karlovarský

Zdroj: *Agentura ochrany přírody a krajiny, Ramsarská úmluva [online]. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny, 2023 [cit. 27. 7. 2023]. Dostupné z URL: <<https://mokřady.ochranaprirody.cz/vyhledavani-mokradu/>>. Upraveno: Ústav územního rozvoje, 2023.*

Mokřady mezinárodního významu dle Ramsarské úmluvy viz grafický list 5.8.

5.6. Přírodní parky

Přírodní parky (PřP) jsou nástrojem ochrany přírody a krajiny dle § 12 odst. 3 ZOPK. Přírodní parky zřizují krajské úřady nařízením, které vydává Rada kraje, a ve kterém omezují činnosti, jež by mohly vést k rušení, poškození nebo k zničení dochovaného stavu území, cenného pro svůj krajinný ráz a soustředěné estetické a přírodní hodnoty (§ 77a odst. 2 ZOPK). Přírodní parky často zasahují do území více obcí s rozšířenou působností a případně i do území více krajů, jsou proto sledovány v rámci těchto ÚAP ČR. Veškerou působnost v posuzování zásahů do krajinného rázu a vydávání příslušných stanovisek vykonávají úřady obcí s rozšířenou působností.

Předchůdcem přírodních parků byly tzv. klidové oblasti, které byly vyhlášované před rokem 1989 za účelem omezení negativních vlivů na rekreační využívání těchto oblastí. Z klidových oblastí se podle uvedeného zákona staly přírodní parky, ty však nemusí plně odpovídat vymezení předmětu ochrany dle ZOPK. Z důvodů odstranění nesrovnalostí v předmětu ochrany přírodních parků vyhlášených před platností ZOPK se stávající právní úprava přistoupily některé kraje k revizi vyhlášovacích dokumentů. Průběžně jsou vyhlášované parky nové.

Tab. 5.8: Přehled přírodních parků v ČR

Č.	Název přírodního parku	Stav	Č.	Název přírodního parku	Stav
1	Baba	stav	73	Novohradské hory	stav
2	Balinské údolí	stav	74	Oderské vrchy	stav
3	Berounka	stav	75	Okolí Okoře a Budče	stav
4	Bezručovo údolí	stav	76	Orlice	stav
5	Bobrava	stav	77	Oslava	stav
6	Bohdalov-Hartinkov	stav	78	Pálenec	stav
7	Bohdalovsko	stav	79	Peklo	stav
8	Botič-Milíčov	stav	80	Petrovicko	stav
9	Branžovský Hvozd	návrh	81	Písecké hory	stav
10	Brdy	stav	82	Plánický hřeben	stav
11	Březná	stav	83	Plziny	stav
12	Buděticko	stav	84	Pod Štědrým	stav
13	Buková hora	stav	85	Podbeskydí	stav
14	Černická obora	stav	86	Podkomorské lesy	stav
15	Čeřínek	stav / návrh rozšíř.	87	Polánka	stav
16	Česká Kanada	stav	88	Poluška	stav
17	Český les	stav	89	Povodí Kačáku	stav
18	Čížovky	stav	90	Prakšická vrchovina	stav
19	Dolní Poohří	stav	91	Prokopské a Dalejské údolí	stav
20	Dolní Povltaví	stav	92	Přebuz	stav
21	Doubrava	stav	93	Radeč	stav
22	Doupovská pahorkatina	stav	94	Radotínsko-Chuchelský háj	stav
23	Draháň-Troja	stav	95	Rakovecké údolí	stav
24	Džbán	stav	96	Rohatiny	stav
25	Džbány-Žebrák	stav	97	Rokytky	stav
26	Hadovka	stav	98	Rokytná	stav
27	Halasovo Kunštátsko	stav	99	Rymaň	stav
28	Halštrov	stav	100	Řehořkovo Kořenecko	stav
29	Heřmanův Městec	stav	101	Říčanka	stav
30	Homolka-Vojškov	stav	102	Říčky	stav
31	Horní Střela	stav	103	Sedmihoří	stav
32	Hornopožárský les	stav	104	Smetanka	stav
33	Hostivař-Záběhlce	stav	105	Smrčiny	stav
34	Hostýnské vrchy	stav	106	Soběnovská vrchovina	stav
35	Hrádeček	stav	107	Sovinecko	stav
36	Hřešihlavská	stav	108	Stráž nad Ohří	stav
37	Chlum	stav	109	Strážnické Pomoraví	stav
38	Chřiby	stav	110	Střed Čech	stav
39	Jabkenicko	stav	111	Střední Pojhlaví	stav
40	Javořícká vrchovina	stav / návrh rozšíř.	112	Suchý vrch Buková hora	stav
41	Jelení vrch	stav	113	Svobodné hory	stav
42	Jeřáb	stav	114	Svratecká hornatina	stav
43	Jesenicko	stav	115	Sýkornice	stav
44	Ještěd	stav	116	Šárka-Lysolaje	stav
45	Jevišovka	stav	117	Škvorecká obora –Králičina	stav
46	Jistebnická vrchovina	stav	118	Terežské údolí	stav

Č.	Název přírodního parku	Stav	Č.	Název přírodního parku	Stav
47	Kakov-Plánický hřeben	stav	119	Trhoň	stav
48	Kamenné Vrchy	stav	120	Třebíčsko	stav
49	Kamínky	stav	121	Třemšín	stav
50	Kašperská vrchovina	stav	122	Turovecký les	stav
51	Kersko-Bory	stav	123	Údolí Bílého potoka	stav
52	Kladecko	stav	124	Údolí Bystřice	stav
53	Klánovice-Čihadla	stav	125	Údolí Doubravy	stav
54	Kochánov	stav	126	Údolí Krounky a Novohradky	stav
55	Kornatický potok	stav	127	Údolí Křetinky	stav
56	Kosí potok	stav	128	Údolí Pruněřovského potoka	stav
57	Košíře-Motol	stav	129	Údolí Rokytenky a Hvězdne	stav
58	Králický Sněžník	stav	130	Úterský potok	stav
59	Kukle	stav	131	Valcha	stav
60	Lanškrounské rybníky	stav	132	Velkopopovicko	stav
61	Leopoldovy Hamry	stav	133	Velký Kosíř	stav
62	Les Včelný	stav	134	Vizovické vrchy	stav
63	Loučenská hornatina	stav	135	Výhon	stav
64	Lysicko	stav	136	Východní Krušné hory	stav
65	Maloskalsko	stav	137	Vyšebrodsko	stav
66	Manětínská	stav	138	Záhlinické rybníky	stav
67	Melechov	stav	139	Zelenov	stav
68	Mikulčický luh	stav	140	Zlatý Kopec	stav
69	Modřanská rokle – Cholupice	stav	141	Ždánický les	stav
70	Moravice	stav	142	Želechovické paseky	stav
71	Niva Dyje	stav	143	Želetavka	návrh
72	Niva Jihlavy	stav			

Zdroj: Územně analytické podklady krajů. Krajské úřady, 2023 [cit. 07 / 2023].

Dostupné z URL: <<https://portal.uur.cz/nastroje-uzemniho-planovani-v-ceske-republice/upd-a-upp-kraju.asp/>>.

Upraveno: Ústav územního rozvoje, 2023

5.7. Geoparky

Geopark je geologicky cenné území, jehož geologická stavba umožňuje zajímavou interpretaci geologických procesů, poskytuje obraz geologického vývoje Země a ukazuje vliv místního přírodního bohatství na ekonomický a kulturní rozvoj společnosti. Důležité jsou i kulturní a ekologické fenomény a archeologické a historické památky. Jde o území, kde se vytvoří funkční infrastruktura místních skupin, podporující tradiční i nové geoturistické aktivity. Smyslem geoparku je popularizovat geovědní obory, rozvíjet citlivý geoturismus, respektovat a zdůrazňovat jedinečnost oblastí, posilovat identitu krajiny a jejích obyvatel a inspirovat k rozumnému využívání hodnot území. Cílem je chápat kraj jako harmonický celek a ukázat jej tak nejen místním obyvatelům, ale hlavně návštěvníkům.

5.7.1 Geoparky ve světě

Síť Evropských geoparků (European Geoparks Network, EGN) byla založena v roce 2000 a sdružuje 98 geoparků (Global Geoparks Network, European Geoparks Network [cit. 1. 6. 2022], URL: https://globalgeoparksnetwork.org/?page_id=81/). Jediným členem této sítě na území České republiky je Geopark Český ráj. Hlavním cílem geoparků je podle *Charty evropských geoparků* ochrana geologických lokalit, výzkum, vzdělávání a popularizace geověd, rozvoj specificky orientované turistiky a udržitelný rozvoj území.

Evropské geoparky podléhají jednou za tři roky periodickému hodnocení a v případě špatného výsledku je danému geoparku mezinárodní označení odebráno.

Světová síť geoparků (Global Geoparks Network, GGN) vznikla pod patronací UNESCO na základě *Pekingské deklarace o ochraně geologického dědictví* přijaté na první Mezinárodní konferenci o geoparcích v Pekingu v roce 2004. Podle Madonské deklarace z roku 2004 se každý Evropský geopark stává automaticky i součástí světové sítě geoparků UNESCO. Světová síť geoparků sdružuje 195 geoparků ze 48 zemí světa (UNESCO, Global Geoparks [cit. 28. 7. 2023]. URL: <https://www.unesco.org/en/igpp/geoparks/about/>).

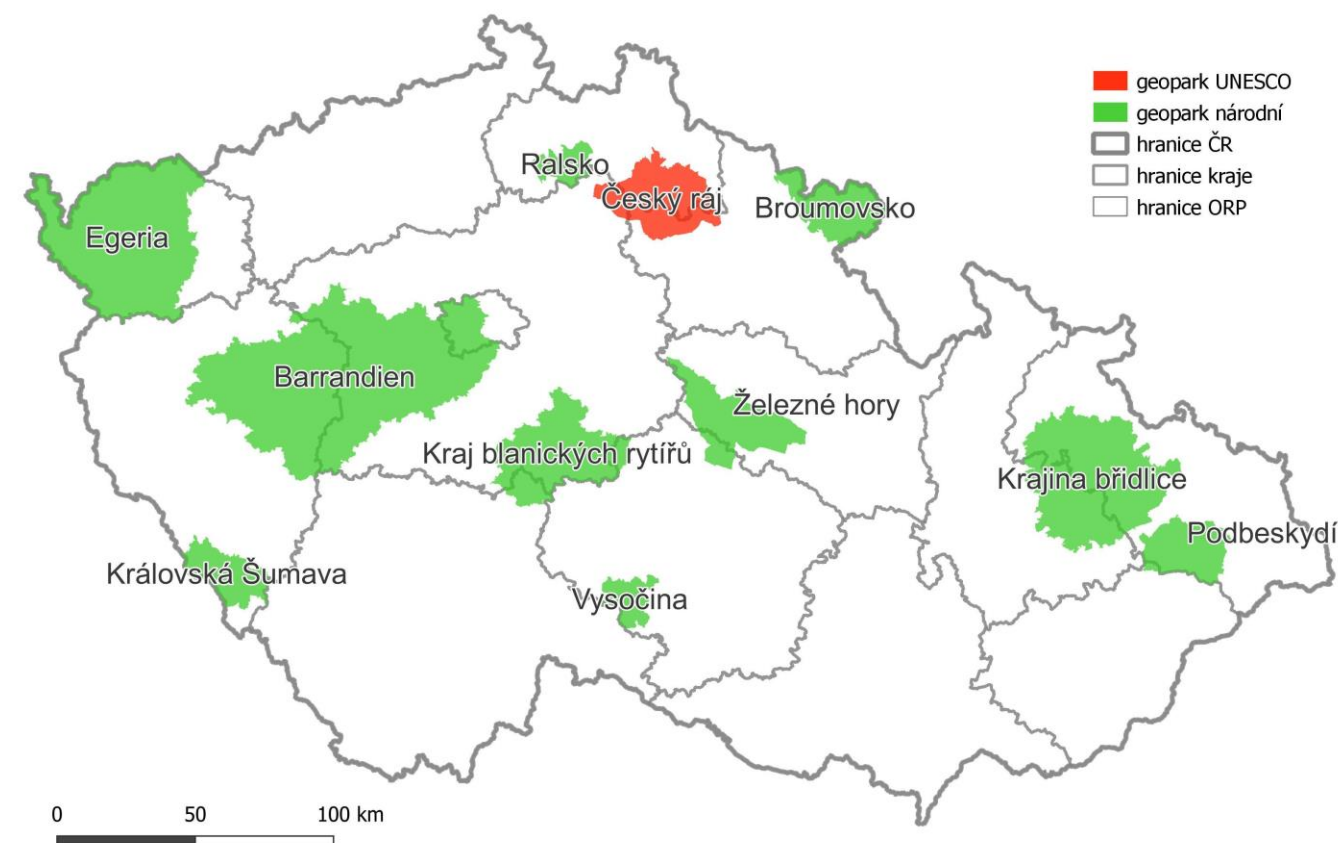
5.7.2 Geoparky v České republice

Národní geoparky České republiky vznikají na základě dobrovolné spolupráce různých subjektů v daném území v úzké spolupráci se státní ochranou přírody a nevychází tedy z legislativy a nepředstavují žádnou formu zákonné ochrany, která by nějakým způsobem omezovala lidskou činnost (vyjma případných chráněných lokalit, které se již na území geoparku nacházejí). Podmínky a postup, kterým se území může stát českým národním geoparkem, upravilo MŽP směrnicí č. 6/2007 k zabezpečení jednotného postupu rezortu při nominaci území na národní geopark. V roce 2018 vznikla *Charta národních geoparků České republiky* s vlastním logem. V roce 2020 vznikla *Asociace geoparků ČR* s cílem spolupráce geoparků u nás i v zahraničí.

Koordinačním orgánem geoparků a poradním orgánem ministra životního prostředí je *Rada národních geoparků*, která rozhoduje o geologické hodnotě daného území, posuzuje kandidatury, případně opětovně hodnotí již schválená území. Jejimi členy jsou zástupci významných odborných geologických, památkových institucí, univerzit a odborníci na šetrný cestovní ruch a regionální rozvoj.

Na území ČR je dnes 11 národních geoparků: Český ráj (současně Globální geopark UNESCO), Egeria, Železné hory, Královská Šumava, Kraj Blanických rytířů, Podbeskydí, Ralsko, Vysočina, Broumovsko, Barrandien a Krajina břidlice (geopark GeoLocí svůj certifikát v roce 2020 již neobhájil) (AOPK ČR, Geoparky [cit. 28. 7. 2023]. URL: <<https://www.nature.cz/geoparky/>>).

Obr. 5.1: Geoparky České republiky

Zpracoval: Ústav územního rozvoje, 2023. Podkladová data: AOPK ČR 2023, ČÚZK 2023. Stav k 07/2023.

5.8. Biotop vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců

Živočiškové potřebují pro svou existenci nejen vhodné biotopy pro stálý výskyt, ale také krajinný prostor, ve kterém může probíhat jejich migrace a vzájemná komunikace populací. Intenzivní rozvoj sídelní, průmyslové a dopravní infrastruktury vytváří neprostupné bariéry, jež rozdělují krajinu a populace na stále menší části, které přestávají plnit své ekologické funkce.

Vhodnou modelovou skupinou pro návrh opatření na zachování průchodnosti krajiny jsou velcí savci (uvažováni byli rys ostrovid, vlk obecný, medvěd hnědý, los evropský a jelen lesní), neboť se jedná o organismy s největšími prostorovými nároky na migraci, a tedy kde bude zajištěna průchodnost krajiny pro velké savce, bude dostatečná i pro ostatní druhy živočichů.

Biotop vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců (BVZCHDVS): Základním ochranným opatřením je vymezení částí krajiny, které mají pro výskyt a migraci druhů zásadní význam. Tyto části struktury krajiny tvoří čtyři vzájemně provázané kategorie:

1. Migračně významná území BVZCHDVS - jádrová území, která zahrnují oblasti stálého výskytu velkých savců i prostory potřebné k migraci a chrání propustnost krajiny jako celku. Celková rozloha MVÚ je 42 % území ČR. Požadavkem je, aby hledisko zachování jejich propustnosti bylo jedním z důležitých kritérií v rámci procesů územního plánování. Intravilány obcí jsou z MVÚ vyčleněny.

2. Migrační koridory BVZCHDVS - jsou vedeny uvnitř MVÚ a představují prostory pro zajištění alespoň minimální průchodnosti krajiny. Jsou reprezentovány osou a bufferem o šířce 250 m na každou stranu. Intravilány obcí jsou z koridorů vyčleněny. Jsou vymezeny v místech, která jsou v současnosti stále ještě průchozí, přičemž se často jedná o poslední možnosti, kudy mohou velcí savci projít. V koridorech nesmí být povolovány žádné stavby, které by snížily migrační propustnost koridoru. Celková délka koridorů je 10 060 km.

3. Kritická místa BVZCHDVS jsou jednak místa kritická, kde je migraci velmi významně nebo zcela zabráněno, jednak **místa problémová**, která jsou průchozí, ale s velkým omezením. Na území ČR bylo v rámci migračních koridorů vyznačeno 29 kritických míst. Většinou jde o křížení koridorů s dálnicemi, v ostatních případech je koridor veden dlouhým úsekem bezlesí či silně zastavěným územím. Na koridorech bylo dále v terénu vymezeno 178 problémových úseků. Podmínkou je, že kritická místa je možné technicky reálnými prostředky zprůchodnit.

4. Migrační trasy – představují konkrétní technické nebo krajinné řešení ve vybraných kritických a problémových místech, zpracované v podrobném měřítku s návrhem detailních opatření k realizaci v rámci investiční přípravy.

Biotop vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců není v ČR legislativně zakotven a není pro rozhodování úřadů závazný. Je součástí jednoho z nástrojů územního plánování územně analytických podkladů (Šelmy.cz [cit. 28. 7. 2023], URL: <https://www.selmy.cz/storage/app/uploads/public/5f1/422/f41/5f1422f412c25463044290.pdf/>).

Biotop vybraných druhů zvláště chráněných velkých savců viz grafický list 5.9.

5.9 Cílové kvality krajiny

Krajina České republiky má své jedinečné hodnoty a velikou pestrost. Na území ČR převažují středně či více zalesněné pahorkatiny až vrchoviny. Většina hornatin se nachází při hranicích státu, nížiny v nivách řek (Labe, Vltava, Ohře, Morava, Odra), výjimku tvoří Ostravská pánev. Místy velmi kontrastně přecházejí nížiny do hor (Podkrušnohorská pánev / Krušné hory, Poodří / Beskydy) nebo krajiny výrazně narušené těžbou a průmyslem s územími vysoké přírodní a krajinářské hodnoty (Ústecko / České Švýcarsko a České středohoří, Ostravsko / Beskydy, Sokolovsko / Slavkovský les, aj.).

Ve smyslu *Evropské úmluvy o krajině* vyjadřuje cílová kvalita krajiny (původní překlad úmluvy používal pojem „cílová charakteristika krajiny“) požadavky a přání lidí na charakter prostředí v němž žijí, formulované pro danou krajinu kompetentními veřejnými orgány. Účelem vymezení krajin se shodnou cílovou kvalitou je základem územně diferencované péče o krajinu. Dle Přílohy č. 4 k vyhlášce č. 500/2006 Sb. v platném znění, odst. 1 písm. f) je povinnou součástí textové části zásad územního rozvoje **stanovení cílových kvalit krajin** (Evropská úmluva o krajině č. 12/2017 Sb. m. s.), **včetně územních podmínek pro jejich zachování nebo dosažení** a dle odst. 2 písm. c) je povinnou součástí grafické části zásad územního rozvoje **výkres krajin, pro které se stanovují cílové kvality**. V současné době mají všechny kraje ČR zpracovány v zásadách územního rozvoje cílové kvality krajiny, avšak dle různých metodik.

5.10 Podíl zvláště chráněných území a lokalit soustavy Natura 2000 z celkové výměry území

Navyšování rozlohy územní ochrany přírody je dílčí součástí souboru strategických iniciativ Evropské komise, jehož základním cílem je dosažení uhlíkové neutrality EU v roce 2050. Způsoby naplňování biodiverzitního pilíře jsou rozpracovány ve Strategii EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030, kterou Evropská komise přijala v roce 2020. Jejím cílem je mj. vybudovat resp. dobudovat soudržnou síť chráněných území. Klíčovými závazky v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 a v oblasti ochrany přírody je právní ochrana nejméně 30 % mořských oblastí EU a začlenění ekologických koridorů, jako součásti skutečné transevropské přírodní sítě, přísně chránit alespoň jednu třetinu chráněných území EU, včetně všech zbývajících původních a přírodních lesních porostů EU a účinně spravovat všechna chráněná území, definovat jasné cíle a opatření v oblasti ochrany a přiměřeně je sledovat.

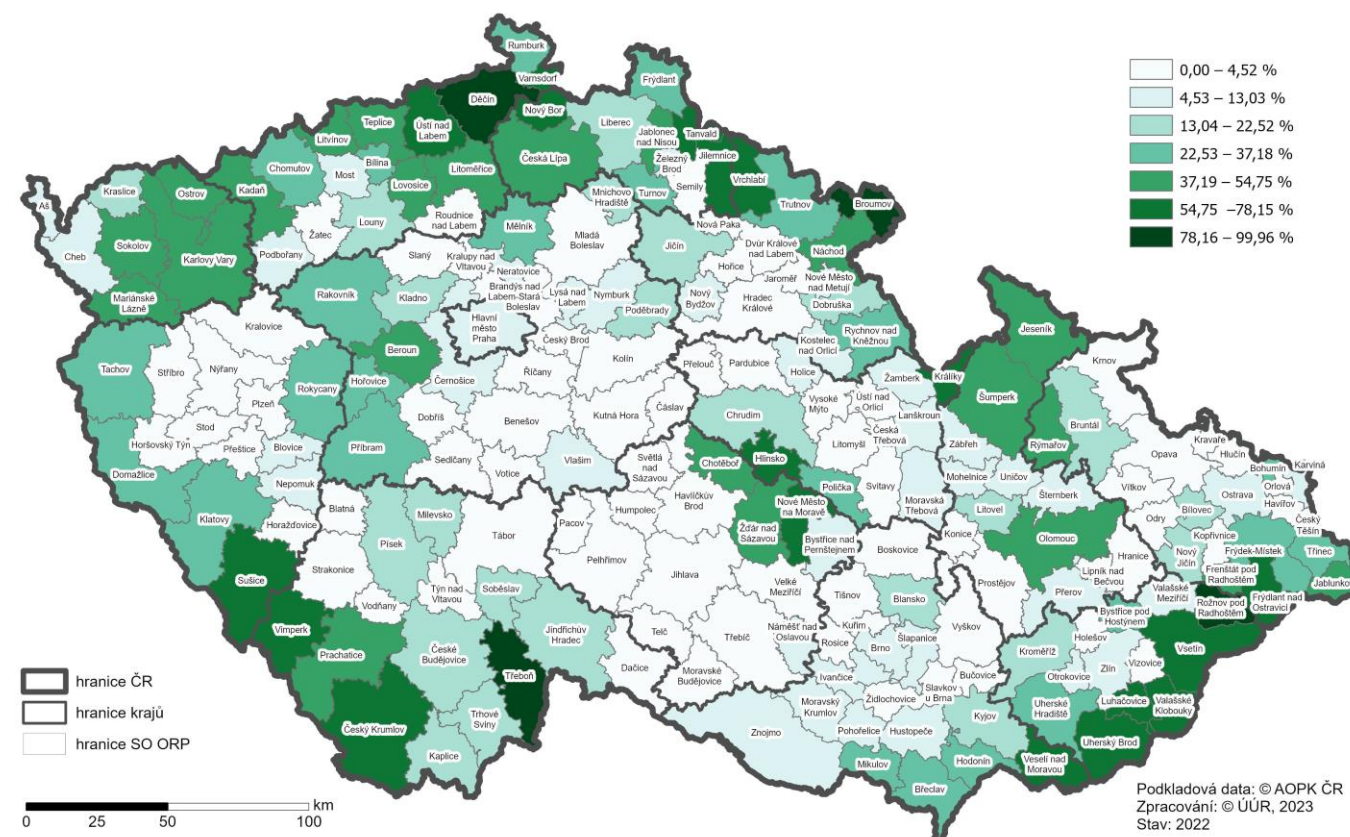
V ČR bylo k 31. 12. 2022 formou chráněných území, tj. zvláště chráněných území, lokalit soustavy Natura 2000 a smluvně chráněných území, po odečtení vzájemných překryvů, chráněno 1 725 672 ha, tedy 21,88 % plochy státu. Z toho pokrývají národní parky cca 119 018 ha, tj. 1,50 % území ČR, chráněné krajinné oblasti cca 1 138 174 ha, tj. 14,43 % území ČR, národní přírodní památky, národní přírodní rezervace, přírodní památky a přírodní rezervace dohromady cca 116 743 ha, tj. 1,48 % území ČR, ptačí oblasti soustavy Natura 2000 cca 703 437 ha, tj. 8,91 % území ČR, evropsky významné lokality soustavy Natura 2000 cca 795 640 ha, tj. 10,08 % území ČR a smluvně chráněná území cca 47 410 ha, tj. 0,60 % území ČR. Pro dosažení cíle ochrany nejméně 30 % území chybí chránit ještě něco přes 8 % plochy ČR, tj. přibližně 631 000 ha.

Přísná ochrana se vztahuje zejm. na území zóny přírodní, přírodě blízké a soustředěné péče národních parků, na území první a druhé zóny chráněných krajinných oblastí, území národních přírodních rezervací a také národních přírodních památek. Tyto lokality bez vzájemných překryvů zaujímají 7,78 %, reálný podíl ve smyslu plného nadřazení předmětů ochrany jinému využívání však bude spíše jen cca 3 % rozlohy ČR. Pro dosažení cíle přísné ochrany nejméně 10 % území tak chybí tuto ochranu zlepšit či nově zřídit na až cca 7 % plochy ČR.

Předpokládá se vyhlášení dalších velkoplošných zvláště chráněných území (např. NP Křivoklátsko, CHKO Soutok Moravy a Dyje, CHKO Krušné hory) a maloplošných zvláště chráněných území (např. NPR Lanžhotské pralesy, NPP Soutok Moravy a Dyje, NPR Obírka - Peklo, NPP Zlatý potok, NPP Tok, NPP Jordán, NPR Bečva) a území Natura 2000 (rozšíření stávajících či vyhlášení nových lokalit např. Strážkovice, Milešov pod Milešovkou, Lichkov, Paseky, Nové Pole, Kozlov - Tábor, Východní Krušnohoří, Západní Krušné hory). To však dohromady představuje necelé 1 % území ČR. Cíl chránit nejméně 30 % území nemusí však být naplněn pouze chráněnými územími v obvyklém slova smyslu, ale i prostřednictvím tzv. jiných účinných územních ochranných opatření, např. ochranou registrovaných významných krajinných prvků, která však musí splňovat kritéria stanovená Evropskou komisí.

Zdroje: Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 [online]. Ministerstvo životního prostředí. Praha, 2022 [cit. 15. 11. 2023]. Dostupné z URL: <https://www.mzp.cz/cz/biologicka_rozmanitost_2030/>. Ochrana přírody, číslo 6/2022 [online]. Agentura ochrany přírody a krajiny. Praha, 22. 12. 2022 [cit. 15. 11. 2023]. Dostupné z URL: <<https://www.casopis.ochranaprirody.cz/pece-o-prirodu-a-krajinu/narodni-zavazek-navyseni-rozlohy/>>. Přehled chráněných území [online]. Agentura ochrany přírody a krajiny. Praha, 2023 [cit. 15. 11. 2023]. Dostupné z URL: <<https://drusop.nature.cz/ost/chrobjekty/sumarizace/>>.

Podíl zvláště chráněných území a lokalit soustavy Natura 2000 na rozloze jednotlivých správních územích obcí s rozšířenou působností je na území ČR velmi rozdílný, a to od několika málo procent, až po téměř 100 %. Stávající stav je na následujícím obrázku.

Obr. 5.2. Podíl zvláště chráněných území a lokalit soustavy Natura 2000 na rozloze správních území ORP

Zpracoval: Ústav Územního Rozvoje, 2023. Podkladová data: AOPK ČR 2022, ČÚZK 2022. Stav: 2022.

III. Závěrečný souhrn

Přínosy, problémy a náměty k řešení z hlediska územního plánování týkající se témat ochrany přírody a krajiny jsou do značné míry společné s přínosy, problémy a náměty k řešení z hlediska územního plánování, které jsou popsány v kapitolách 7. Kvalita životního prostředí a 8. Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa.

Přínosy z hlediska územního plánování

Účelné využití a prostorové uspořádání území, jeho účelná organizace a regulace zástavby vyplývá ze stavebního zákona a je zajišťováno prostřednictvím územně plánovací dokumentace návrhem koncepce uspořádání území.

Ochrana nezastavěného území je zajišťována v rámci územního plánování, požadavky na ni jsou dány stavebním zákonem, který požaduje v odůvodnění územního plánu vyhodnocení účelného využití zastavěného území a potřeby vymezení zastavitelných ploch a dále uvádí, že další zastavitelné plochy lze změnou územního plánu vymezen jen na základě prokázání potřeby vymezení nových zastavitelných ploch. V územně plánovacích dokumentech je respektována ochrana dílčích částí nezastavěného území daná zákony č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu a č. 289/1995 Sb., o lesích, a to zejména ochrana vyhlášených zvláště chráněných území přírody, významných krajinných prvků ze zákona (lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera a údolní nivy) a vyhlášených (mokřady, stepi, remízy, meze, trvalé travní porosty, naleziště nerostů a zkamenělin), zemědělského půdního fondu a pozemků určených pro plnění funkcí lesa.

Ochrana krajiny a krajinného rázu je realizována zejména vyhlášením a ochranou chráněných krajinných oblastí (tj. rozsáhlých území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů s hojným zastoupením dřevin, případně s dochovanými památkami historického osídlení) a v souvislosti s ochranou nezastavěného území. V zásadách územního rozvoje jsou vymezovány v území krajiny a jejich cílové kvality a stanoví územní podmínky pro jejich zachování nebo dosažení.

Opatření pro zvýšení retenční schopnosti krajiny, snížení odtoku dešťové vody z krajiny (nové vodní nádrže např. přehrad, rybníky, travní plochy, lesní porosty, meze, remízy atd.), která ve svém návrhu zahrnuje územně plánovací dokumentace, jsou realizována i s ohledem na změnu klimatu a ochranu vodního režimu v krajině. Tato opatření podporuje i realizace ÚSES.

Opatření pro omezení fragmentace krajiny jsou součástí návrhu územně plánovací dokumentace, které mj. Politika územního rozvoje ČR ukládá zachovat při umísťování dopravní a technické infrastruktury prostupnost krajiny a minimalizovat rozsah její fragmentace a je-li to z těchto hledisek účelné, umísťovat tato zařízení souběžně. Jsou též realizována opatření ke snížení fragmentace krajiny v rámci zajištění kontinuity migračních tras pro velké savce (podchody a nadchody přes trasy pozemních komunikací) i pro malé živočichy (např. žáby).

Opatření pro snížení vodní a větrné eroze (zatravnění, zalesňování, větrolamy, agrotechnické postupy snižující riziko eroze apod.) jsou realizována s ohledem na konfiguraci terénu a místní klimatické podmínky zejména na zemědělské půdě a též na lesní půdě. Tato opatření zahrnuje územně plánovací dokumentace návrhem organizace krajiny vč. ÚSES, ideálně v součinnosti s komplexními pozemkovými úpravami (KPÚ). Snížení vodní a větrné eroze přispívá konkrétní realizace ÚSES a KPÚ.

Opatření k zajištění dostatku pitné a užitkové vody pro obyvatelstvo, zemědělství a průmysl (propojování vodovodních soustav, hledání a budování nových vodních zdrojů jako pramenišť, vodní vrty, vodní nádrže), která ve svém návrhu zahrnuje územně plánovací dokumentace, jsou navrhována a realizována i s ohledem na změnu klimatu. Současně se realizují i opatření ke snížení spotřeby vody.

Obnova lesů, které byly v poslední době značně poškozeny zejména v důsledku dlouhotrvajícího sucha a související následné kůrovcové kalamity je postupně realizována i s ohledem na to, že k poškození přispěla též převážně monokulturní skladba lesů, která je náchylnější podlehnout nepříznivým přírodním i antropogenním vlivům. Lesy jsou dnes proto obnovovány z velké části jako lesy smíšené. Rovněž jsou zalesňovány zejména plochy neproduktivní zemědělské a další půdy. Tato opatření zahrnuje územně plánovací dokumentace návrhem organizace krajiny vč. návrhu pozemků k zalesnění.

Problémy z hlediska územního plánování

Suburbanizace a zpevnění a zastavování volných ploch: Suburbanizace je jedním z vážných problémů územního plánování. Dochází k ní v největší míře v zázemí největších měst, která často nežádoucím způsobem prorůstají do volné krajiny a hranice mezi nimi se stírají. Jde o rozvoj zástavby „na zelené louce“ (greenfields) ve volné krajině či na okraji sídel, kde vznikají velké obytné čtvrti (rezidenční zóny) a rozsáhlá komerční zástavba, lokalizovaná zejm. podél dálnic a silnic (komerční zóny). Často je tato výstavba neřízená a nepromyšlená (urban sprawl). To vede k přestěhování obyvatel, jejich aktivit a některých funkcí z jádrového města na jeho okraj. Při velkoplošném záboru území pro komerční, obytné či parkovací plochy narůstá výměra zpevněných ploch, vznikají bariéry v území, krajina je fragmentována, snižuje se její prostupnost a mohou se výrazně změnit i odtokové poměry v území a může rychleji a častěji docházet k místním povodním. Negativní dopady jsou též na krajinný ráz. V období 1994 až 2022 vzrostla v ČR výměra zastavěných ploch téměř o 60 km² (ČSÚ, 2023). V posledních letech však mírně klesá bytová výstavba v nezastavěném území.

K problematice viz např. webové stránky statistik veřejné databáze ČSÚ, věnované územní a sídelní struktuře: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky&katalog=30829>, webový portál suburbanizace.cz: <https://www.suburbanizace.cz/>, portál Atlas obyvatelstva - specializovaná mapa Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy: <http://www.atlasobyvatelstva.cz/cs/cr-2013>, nebo internetové stránky MV ČR věnované suburbanizaci: <http://www.mvcr.cz/clanek/soucasna-ceska-suburbanizace-a-její-dusledky.aspx>.

Sucho v krajině: Vážným problémem České republiky je dlouhodobé sucho v krajině. Sucho je nahodilý přírodní jev způsobený deficitem srážek, který následně vede k poklesu množství vody v různých částech hydrologického cyklu. Nedostatek vody je umělý jev, jedná se o nerovnováhu, tj. stav kdy množství disponibilních vodních zdrojů není dostatečné pro uspokojení požadavků společnosti. Sucho i nedostatek vody mohou mít negativní dopady

na biologickou rozmanitost, krajinu, jakost vody, zhoršování stavu vodních útvarů, úbytek mokřadů, erozi půdy, degradaci a obsah vody v půdě a mohou tak způsobit hospodářské ztráty.

Sucho bylo v ČR zaznamenáno v letech 1904, 1911, 1921, 1947, 1976, počátkem 90. let, v roce 2003 a od roku 2015 až do roku 2023. V roce 2015 byly zaznamenány problémy se zásobováním obyvatelstva v obcích s nedostatečně spolehlivými vodními zdroji a výrazně vzrostly dopady sucha zejména na zemědělskou produkci a lesní hospodářství, vč. související kůrovcové kalamity. Mění se klimatické podmínky dále zvyšují pravděpodobnost výskytu suchých období. Lze proto očekávat nejen pokles dostupného množství vody, ale i pokles jakosti vody. Blíže viz portál Sucho v krajině, MŽP, MZe, VÚV TGM: <https://suchovkrajine.cz/>, nebo portál projektu Intersucho: <https://www.intersucho.cz/>.

Fragmentace krajiny: S realizací zejm. velkých staveb dopravní infrastruktury, ale i např. rozsáhlých komerčních či obytných areálů dochází k narůstání nežádoucí fragmentace krajiny. Rozsáhlé terénní úpravy, rozsáhlé zpevněné plochy a jejich oplocení, šířka komunikací a vysoká intenzita provozu omezují migraci živočichů a vedou k nežádoucí fragmentaci populací volně žijících druhů. Zvláště patrné je to v metropolitních regionech (pražská aglomerace, Ostravsko, Podkrušnohoří). Nejméně fragmentované jsou vojenské újezdy, Šumava a Podšumaví, Slavkovský les, Hrubý a Nízký Jeseník, Javořícká vrchovina.

Eroze vodní a větrná: Eroze půdy, zejména vodní, ale i větrná, patří k hlavním faktorům degradace zemědělské, ale i lesní půdy, a tím i k největším problémům krajiny vůbec. Nejde jen o odnos organických a minerálních částic vodou či větrem a jejich ukládání na jiných místech, a tím ke ztrátám na zemědělské produkci, ale také o škody druhotné na vodních tocích a plochách, komunikacích, budovách apod. Za posledních 30 let se degradace půdy erozí výrazně zrychlila.

Na vznik **vodní eroze** má zejména vliv sklonitost a délka pozemku po spádnicí, dále pak vegetační pokryv (např. přítomnost či nepřítomnost mezí či remízků), vlastnosti půdy a její náchylnost k erozi, přítomnost protierozních opatření a četnost délka výskytu přívalových srážek nebo sucha. Podstatný vliv má nevhodné hospodaření. Zejména jde o nevhodné plodiny, nevhodnou agrotechniku, nedostatek organické hmoty (humusu) v půdě. To vše vede k nadměrné vodní erozi půdy degradaci půdy, snižování její úrodnosti, nízké absorpci vody do půdy, zanášení koryt vodních toků, vodních nádrží a zhoršování jakosti povrchových i podzemních vod.

Příčinami vzniku **větrné eroze** jsou zejména nadměrná velikost půdních bloků s jedním druhem plodiny, chybějící větrolamy, aleje, remízky, meze apod., dále pak chybějící vegetační pokryv, vlastnosti půdy a její náchylnost k erozi a četnost výskytu a síla větrů.

Zalesňování: Zalesňování nedostatečně produktivních zemědělských pozemků je v současné době aktuální otázkou především vzhledem k dříve nadměrnému zornění půdního fondu i v horských oblastech ČR. Výměra půd potenciálně určených k zalesnění v rámci našeho státu činí cca 265 tisíc hektarů (časopis Lesnická práce č. 03/06). Cílem zalesnění je produkce dřeva v lesnický obhospodařovaných porostech, nebo na plantážích rychle rostoucích dřevin (zejm. topoly) jako obnovitelné energetické suroviny. Často dochází i ke spontánnímu zarůstání ladem ležících horských luk, zejm. mechanizačně hůře dostupných. Přes významné funkční účinky lesa v krajině dochází zalesňováním ke ztrátě tradičního charakteru typické pestré krajinné mozaiky podhorských území spojených mj. s pastvou, rozptýleným osídlením, rozptýlenou keřovou a stromovou vegetací, ekologicky cennými společenstvy lučnými a lesních okrajů aj. Zalesňování může mít za následek i úbytek četných rostlinných a zejm. drobných živočišných druhů. Důležité je též znovuzalesnění stávajících lesních pozemků, kde došlo k plošnému poškození lesních porostů (zejm. kůrovcovou kalamitou poškozených smrkových monokultur), pestrou skladbou stromů více odolných smíšených lesů.

Vizuálně exponované objekty v krajině: Významným problémem je narůstání „estetického znečištění“ krajiny v důsledku realizace vysokých a rozlehlých staveb technického charakteru ve volné krajině, zejména v exponovaných polohách (vysoké či plošně rozsáhlé stavby ve volné krajině, vedení VVN, věže operátorů GSM, vysoké větrné elektrárny, velkoplošné fotovoltaické elektrárny a komerční areály apod.).

Náměty z hlediska územního plánování

Především kraje, města a obce, kde se ve větší míře projevují výše uvedené problémy je nutné pořizovat kvalitní zásady územního rozvoje a kvalitní územní plán (pro vybrané nejexponovanější části území i regulační plán či územní studii) se zaměřením zejm. na účelné využití a prostorové uspořádání území, účelnou organizaci a regulaci zástavby (vč. účelného využití zastavěného území a vyhodnocení potřeby vymezení zastavitelných ploch), ochranu nezastavěného území, regulaci suburbanizace, ochranu před fragmentací krajiny, ochranu krajinného rázu, biodiverzity a přirozeného vodního režimu v krajině. Výše uvedené problémy jsou do velké míry

vzájemně funkčně provázány, proto je nutné je řešit ve vzájemných souvislostech v návaznosti všech stupňů územně plánovacích dokumentů.

V územně plánovacích dokumentacích a Politice územního rozvoje ČR konkrétně dbát zejména na:

- **regulaci suburbanizace a souvisejících jevů** (urban sprawl, výstavbou na greenfields, prorůstáním měst do volné krajiny, fragmentaci krajiny) vhodným a všestranně projednaným návrhem účelného využití a uspořádání dotčeného území a regulace zástavby, včas zakotveným do řešení územně plánovací dokumentace, v PÚR ČR uvést podrobnější obecné pokyny pro řešení problematiky suburbanizace nástroji územního plánování v rámci republikových priorit územního plánování a konkrétní úkoly v rámci všech rozvojových oblastí a příp. rozvojových os, kterých se problematika týká,
- **ochranu nezastavěného území** zejm. přednostním využíváním volných ploch v zastavěném území, vč. ploch brownfields, detailním prokazováním a vyhodnocováním potřeby nových ploch pro zástavbu v nezastavěném území a vyhodnocením účelného využití zastavěného území,
- **ochranu krajiny, krajinného rázu a biodiverzity** vhodným řešením organizace krajiny, vč. ÚSES, s ohledem na vyvážený podíl lesů, zemědělské půdy zorněné a nezorněné, krajinné zeleně a vodních ploch a citlivým umístováním objektů ve vizuálně exponovaných polohách v krajině a uváženým zalesňováním v krajinářsky cenných územích tak, aby byly zachovány přírodní, estetické a produkční funkce a biodiverzita krajiny,
- **opatření pro zvýšení retenční schopnosti krajiny** řešením vhodné organizace krajiny zahrnujícím mj. opatření ke snížení odtoku dešťové vody z krajiny (nové vodní nádrže např. přehrady, rybníky, travní plochy, lesní porosty, meze, remízky atd.), vč. zahrnutí spolupůsobení ÚSES a opatření pro ochranu půdy před erozí,
- **ochranu krajiny a nezastavěného území před fragmentací** vhodným umístováním zejména liniových staveb a vymežováním zastavitelných ploch ve volné krajině, případně i v souběžných trasách a zajištěním kontinuity migračních tras pro velké savce i malé živočichy (podchody a nadchody pozemních komunikací),
- **ochranu půdy před erozí** vhodným uspořádáním nezastavěného území, především návrhem protierozních opatření v krajině včetně zatravňování ploch orné půdy (zejm. nadměrně erozí ohrožených) a opatření ke zvyšování retenčních schopností krajiny,
- **obnovu a posilování přirozeného vodního režimu v krajině** opatřeními v krajině pro obnovu a zvýšení schopnosti krajiny zadržovat vodu, obnovou a posílením přirozených funkcí vodních toků a niv, včetně obnovy přirozených vodních prvků v krajině, ve vzájemné návaznosti územně plánovací dokumentace a komplexních pozemkových úprav,
- **vymezovat krajiny a stanovovat jejich cílové kvality a územní podmínky pro jejich zachování nebo dosažení** v ZÚR (mj. s ohledem na ochranu krajiny, krajinného rázu a biodiverzity, ochranu nezastavěného území, obnovu a posilování přirozeného vodního režimu v krajině vč. zvýšení retenční schopnosti krajiny, ochranu půdy před erozí),
- **územní studie krajiny** pořizovat obcemi s rozšířenou působností pro koordinaci plánování krajiny mj. s ohledem na ochranu krajiny, krajinného rázu a biodiverzity, ochranu nezastavěného území, obnovu a posilování přirozeného vodního režimu v krajině vč. zvýšení retenční schopnosti krajiny, ochranu půdy před erozí,
- **koncepti uspořádání krajiny** vč. ÚSES v územním plánu v exponovaných částech zpřesnit regulačním plánem či územní studií a koordinovat s komplexními pozemkovými úpravami, jako detailním nástrojem pro plánování a realizaci krajinných úprav na úrovni katastrů.

Záměry na provedení změn v území

Vzhledem k povaze problematiky jednotlivých témat této kapitoly, nevyplývají z jejich vyhodnocení konkrétní záměry na provedení změn v území, které by bylo možné přesně definovat a lokalizovat v území. Stanovit lze pouze uvedené problémy k řešení v Politice územního rozvoje ČR a územně plánovací dokumentaci. V současnosti se zvažuje či připravuje zřízení např. NP Křivoklátsko, CHKO soutok Moravy a Dyje a CHKO Krušné hory, to však nespadá do kompetence územního plánování.

IV. Právní rámec, zákony a vyhlášky

- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o ochraně přírody a krajiny). Zákon je v gesci Ministerstva životního prostředí.
- Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů. Zákon je v gesci Ministerstva životního prostředí.
- Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Zákon je v gesci Ministerstva zemědělství.
- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. Zákon je v gesci Ministerstva pro místní rozvoj.
- Vyhláška č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška je v gesci Ministerstva životního prostředí.
- Nařízení vlády č. 318/2013 Sb., o stanovení národního seznamu evropsky významných lokalit. Nařízení vlády je v gesci Ministerstva životního prostředí.
- Metodický pokyn odboru ochrany lesa a půdy Ministerstva životního prostředí č.j. OOLP/1067/96 ze dne k odnímání půdy ze zemědělského půdního fondu (Věstník MŽP, ročník 1996, částka 4). Metodický pokyn je v gesci Ministerstva životního prostředí.

V. Použité zdroje

Strategické a rezortní dokumenty

- Státní politika životního prostředí 2030 s výhledem do 2050. Dokument je v gesci Ministerstva životního prostředí.
- Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR 2016-2025. Dokument je v gesci Ministerstva životního prostředí.
- Státní program ochrany přírody a krajiny České republiky pro období 2020-2025. Dokument je v gesci Ministerstva životního prostředí.
- Politika územního rozvoje České republiky (Úplné znění závazné od 1. 9. 2021). Dokument je v gesci Ministerstva pro místní rozvoj

Evropské a mezinárodní dokumenty a směrnice

- Evropská úmluva o krajině (The European Landscape Convention), Florencie, 20. 10. 2000
- Ramsarská úmluva – Úmluva o mokřadech majících mezinárodní význam především jako biotopy vodního ptactva (The Ramsar Convention on Wetlands), Ramsar, 2. 2. 1971
- Program Člověk a biosféra (Man and the Biosphere Programme), UNESCO, 1970
- Charta evropských geoparků (European Geoparks Charter), Lesbos, 5. 6. 2000
- Úmluva o biologické rozmanitosti (Convention on Biological Diversity), Rio de Janeiro, 5. 6. 1992
- Bonnská úmluva – Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů (Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals), Bonn, 23. června 1979
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES o ochraně volně žijících ptáků („směrnice o ptácích“) - kodifikované znění směrnice 79/409/EHS
- Směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin („směrnice o stanovištích“)
- NATURA 2000 – soustava chráněných území evropského významu
- Směrnice 2000/60/ES Evropského parlamentu a Rady ustanovující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky
- Pekingská deklarace o ochraně světového geologického dědictví, Peking, 29. 6. 2004
- Madonská deklarace mezi divizí věd o zemi při UNESCO a evropskou sítí geoparků, Madona, 29. 10. 2004

Ostatní

- Vorel, I., Bukáček, R., Matějka, P., Culek, M., Sklenička, P. Metodika posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz. České vysoké učení technické v Praze, Nakladatelství Naděжда Skleničková. Praha. 2004. ISBN 80-903206-3-5.
- Kacálek, D., Bartoš, J.: Problematika zalesňování neproduktivních zemědělských pozemků v ČR. In: Současné trendy v pěstování lesů: sborník referátů z výročního mezinárodního semináře pracovníků zabývajících se pěstováním lesů v České a Slovenské republice konané 16. a 17. září 2002 v Kostelci nad Černými lesy. Sest. J. Karas. Praha: ČZU – katedra pěstování lesů, 2002.
- Situační a výhledová zpráva: Půda 2022. Ministerstvo zemědělství. 2022: <https://eagri.cz/public/web/mze/puda/dokumenty/situačni-a-vyhledove-zpravy/>
- Limity využití území, Ústav územního rozvoje, 2023. Dostupné z URL: <https://www.uur.cz/publikacni-cinnost/aktualizovane-prirucky/>.
- Územně analytické podklady krajů. Krajské úřady, 2023: <https://portal.uur.cz/nastroje-uzemniho-planovani-v-ceske-republice/upd-a-upp-kraju.asp/>.
- Ústřední seznam ochrany přírody, AOPK ČR, 2023: <https://drusop.nature.cz/portal/>.
- AOPK ČR – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR: <https://www.nature.cz/>.
- Biosférická rezervace Dolní Morava, o. p. s.: <https://www.dolnimorava.org/>
- CENIA – Česká informační agentura životního prostředí: <https://www.cenia.cz/>.
- ČGS – Česká geologická služba: <https://www.geology.cz/>.
- ČSÚ – Český statistický úřad: <https://www.czso.cz/>.
- Intersucho: <https://www.intersucho.cz/>.
- MŽP – Ministerstvo životního prostředí: <https://mzp.cz/>.
- MZE – Ministerstvo zemědělství, portál eAGRI: <https://eagri.cz/>.
- Sucho v krajině: <https://suchovkrajine.cz/>.
- ÚHÚL – Ústav pro hospodářskou úpravu lesů: <https://www.uhul.cz/>.
- ÚÚR – Ústav územního rozvoje: <https://www.uur.cz/>.
- VÚMOP – Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.: <http://www.vumop.cz/>.

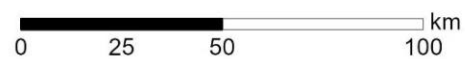
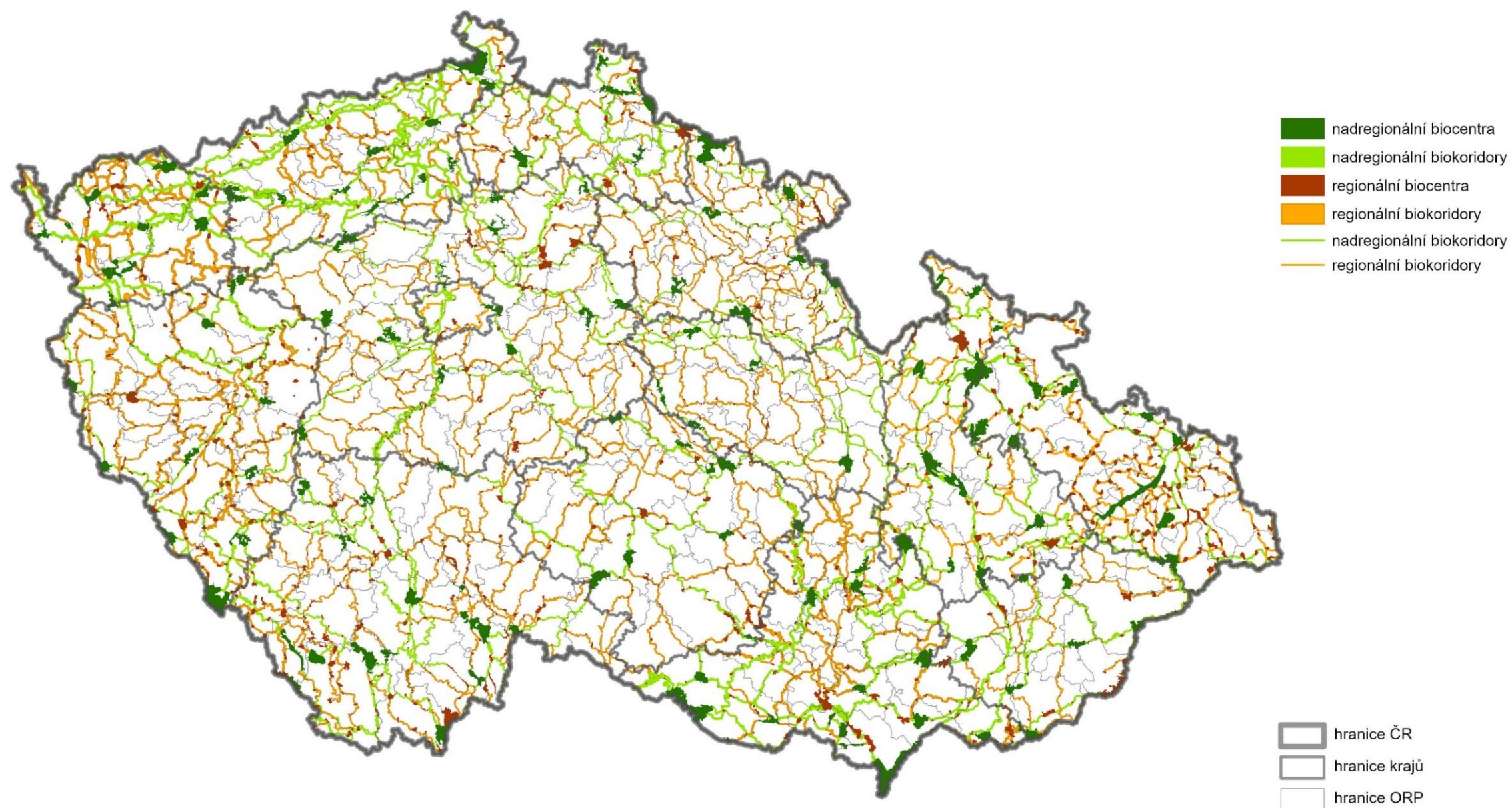
VI. Použité zkratky

AOPK	agentura ochrany přírody
BVZCHDVS	Biotop vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců
BPEJ	bonitovaná půdně ekologická jednotka
EVL	evropsky významné lokality
EECONET	European Ecological Network
EGN	European Geoparks Network
CHKO	chráněná krajinná oblast
GGN	Global Geoparks Network
LBC	lokální biocentrum
LBK	lokální biokoridor
MAB	Man and Biosphere (Program Člověk a Biosféra)
MVÚ	migračně významná území
NP	národní park
NPP	národní přírodní památka
NPR	národní přírodní rezervace
NRBK	nadregionální biokoridor
NRBC	nadregionální biocentrum

PEEN	Pan-European Ecological Network
PO	ptačí oblast
PP	přírodní památka
PR	přírodní rezervace
PřP	přírodní park (též PPK)
PÚR ČR	Politika územního rozvoje ČR
SAC	Special Area of Conservation (zvláštní oblasti ochrany)
SCI	Sites of Community Importance (stanoviště, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin)
SPA	Special Protection Areas (zvláště chráněná území)
STG	skupiny typů geobiocénů
PUPFL	pozemky určené k plnění funkcí lesa
RBC	regionální biocentrum
RBK	regionální biokoridor
ÚAP	územně analytické podklady
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu)
ÚPD	územně plánovací dokumentace
ÚSES	územní systém ekologické stability
VKP	významný krajinný prvek
ZCHÚ	zvláště chráněná území
ZOPK	zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
ZPF	zemědělský půdní fond
ZÚR	zásady územního rozvoje

VII. Seznam grafických listů

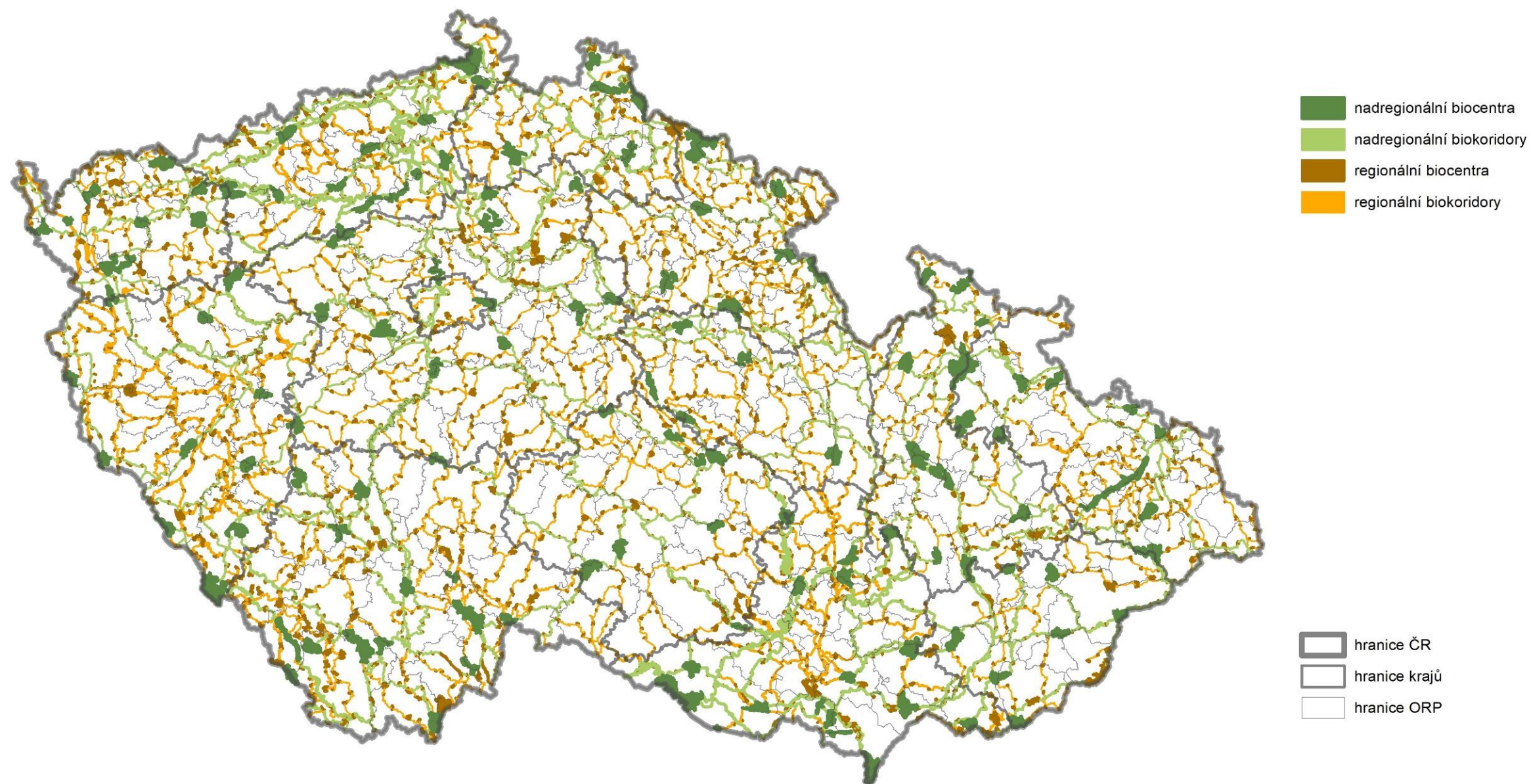
- 5.1 Nadregionální a regionální územní systém ekologické stability dle ZÚR
- 5.2 Nadregionální a regionální územní systém ekologické stability dle AOPK ČR
- 5.3 Velkoplošná zvláště chráněná území
- 5.4 Maloplošná zvláště chráněná území
- 5.5 Soustava Natura 2000 – evropsky významné lokality
- 5.6 Soustava Natura 2000 – ptačí oblasti
- 5.7 Biosférické rezervace UNESCO
- 5.8 Mokřady mezinárodního významu dle Ramsarské úmluvy
- 5.9 Biotop vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců

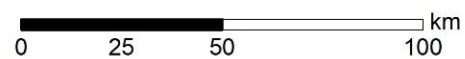
Územně analytické podklady České republiky

Grafický list č. 5.1

Podkladová data: © ZÚR
Zpracování: © ÚÚR, 2023
Stav k 2023

Územně analytické podklady České republiky

Grafický list č. 5.2

Podkladová data: © AOPK
Zpracování: © ÚÚR, 2021
Stav k 03/2021

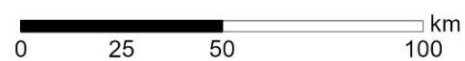
Velkoplošná zvláště chráněná území

Národní parky a chráněné krajinné oblasti

- národní parky
- chráněné krajinné oblasti

- hranice ČR
- hranice krajů
- hranice ORP

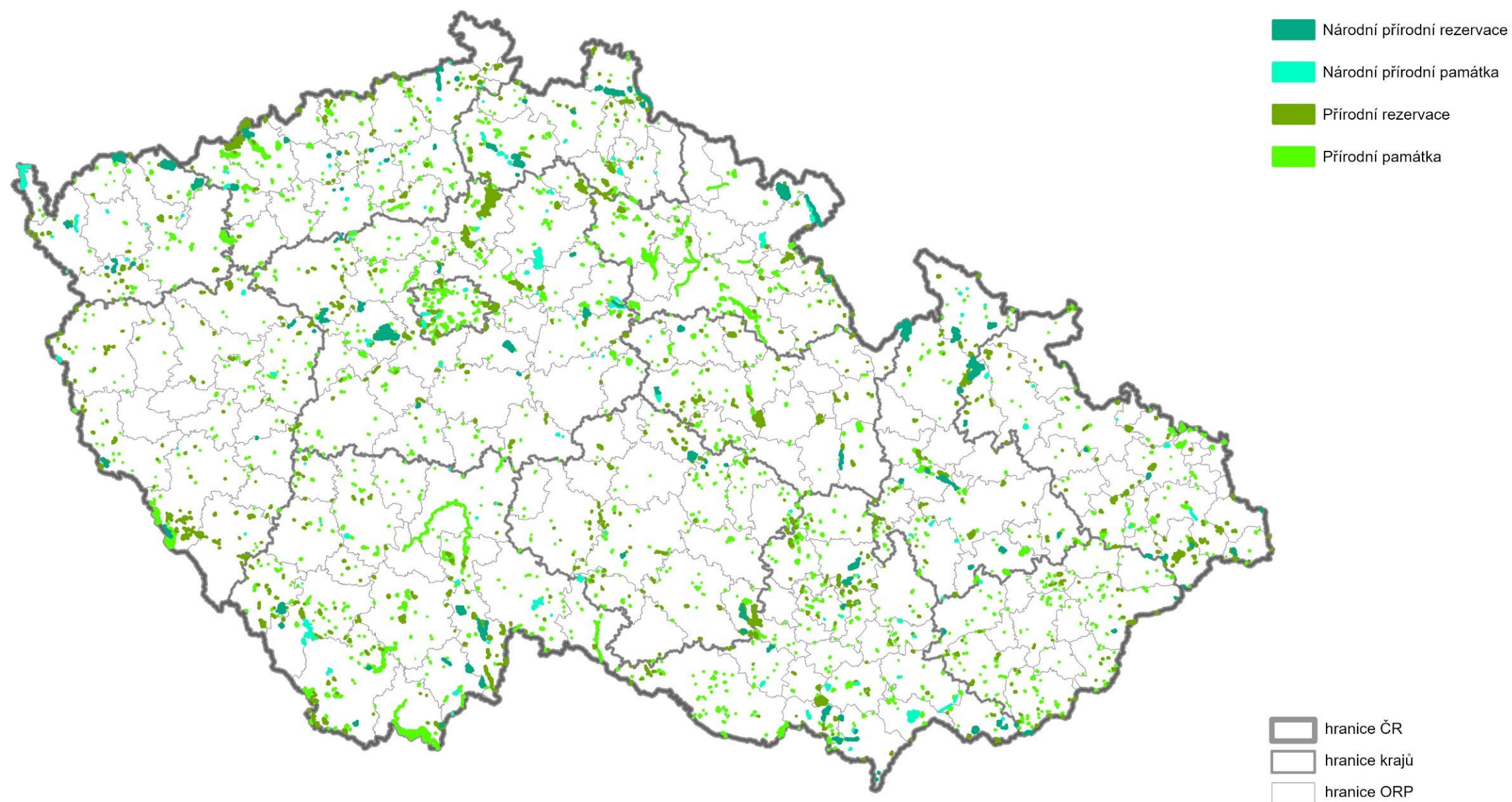
Územně analytické podklady České republiky

Grafický list č. 5.3

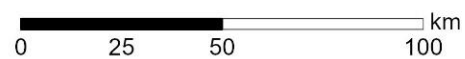
Podkladová data: © AOPK ČR
Zpracování: © ÚÚR, 2023
Stav k 2023

Maloplošná zvláště chráněná území

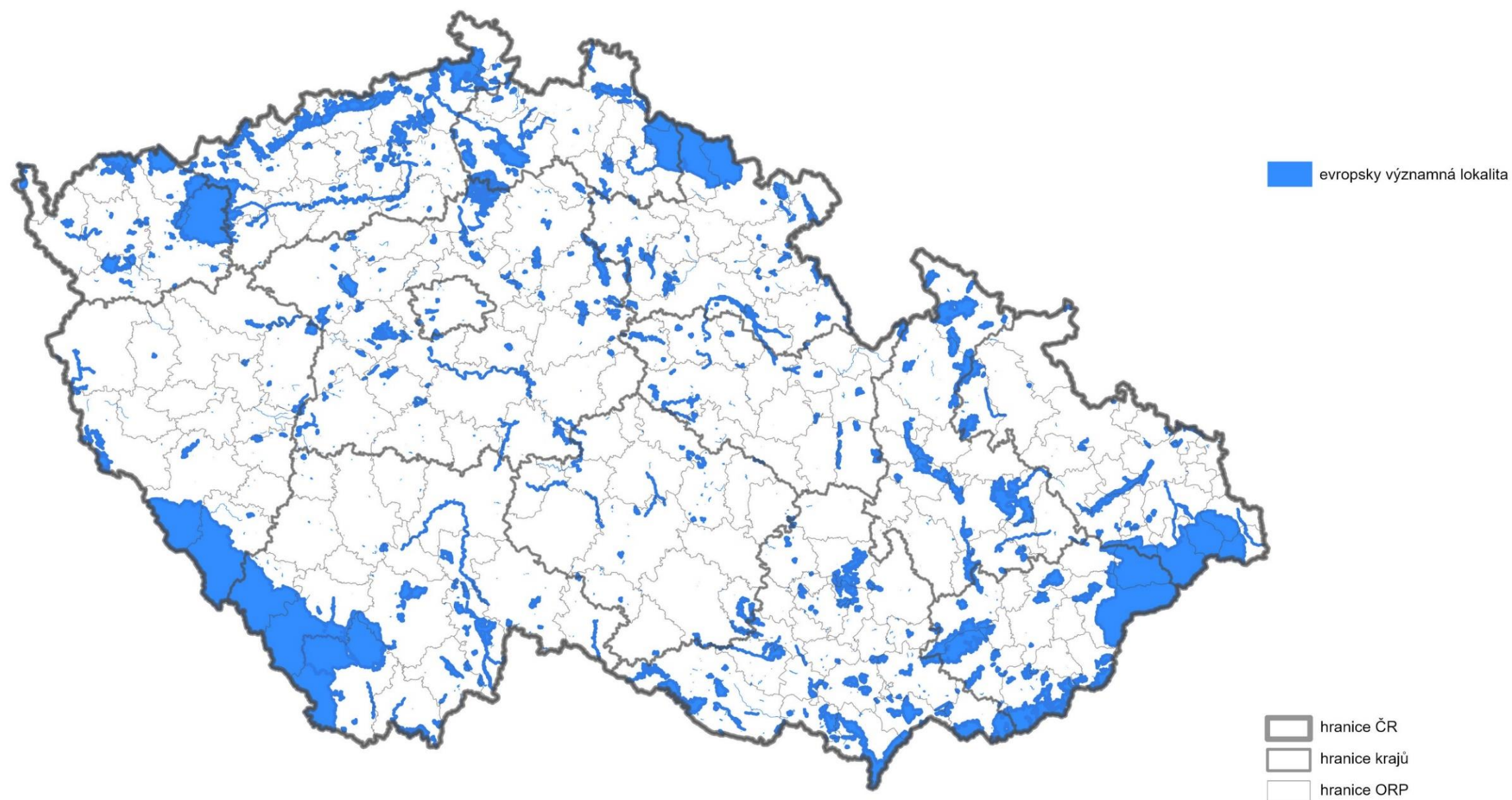

Územně analytické podklady České republiky

Grafický list č. 5.4

Podkladová data: © AOPK ČR
Zpracování: © ÚÚR, 2023
Stav k 2023

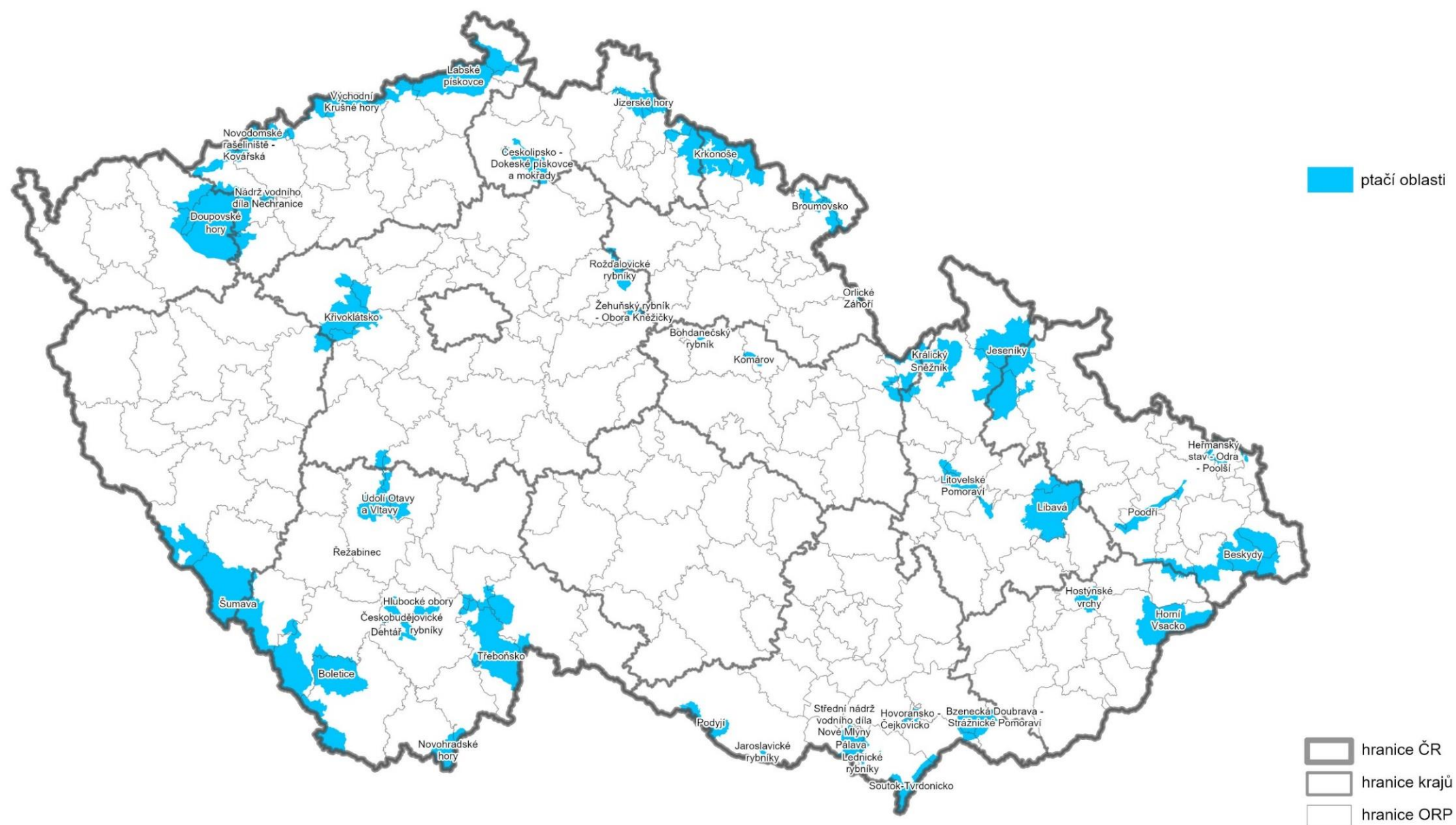
Územně analytické podklady České republiky

Grafický list č. 5.6

Podkladová data: © ÚÚR, AOPK ČR
Zpracování: © ÚÚR, 2023
Stav: 2023

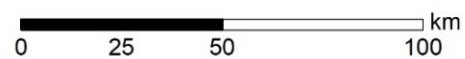
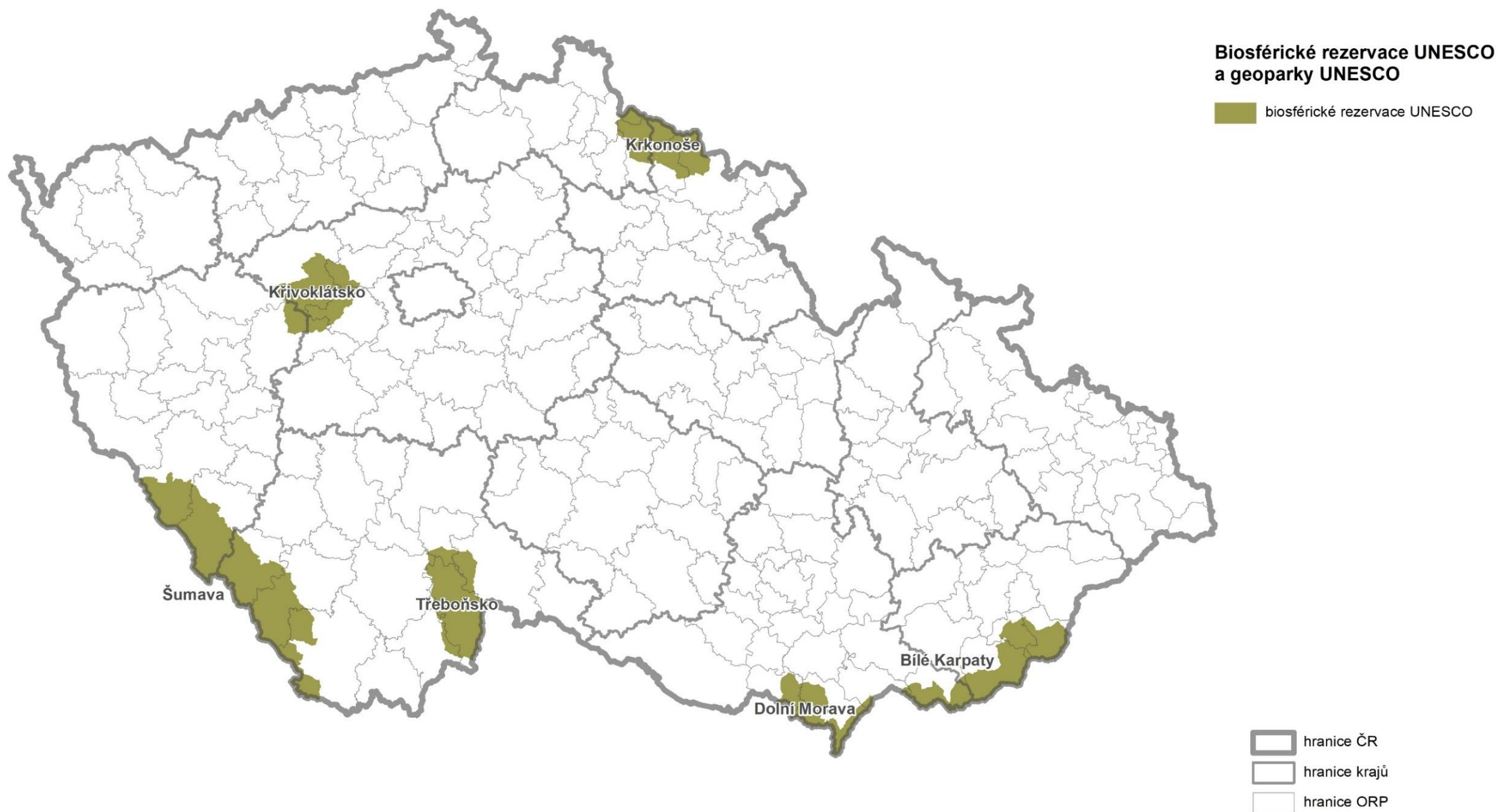
Soustava Natura 2000 – ptačí oblasti

Územně analytické podklady České republiky

Grafický list č. 5.6

Podkladová data: © ÚÚR, AOPK ČR
Zpracování: © ÚÚR, 2023
Stav: 2023

Územně analytické podklady České republiky

Grafický list č. 5.7

Podkladová data: © AOPK
Zpracování: © ÚÚR, 2021
Stav k 03/2021

LEGENDA

Mokřady mezinárodního významu dle Ramsarské úmluvy

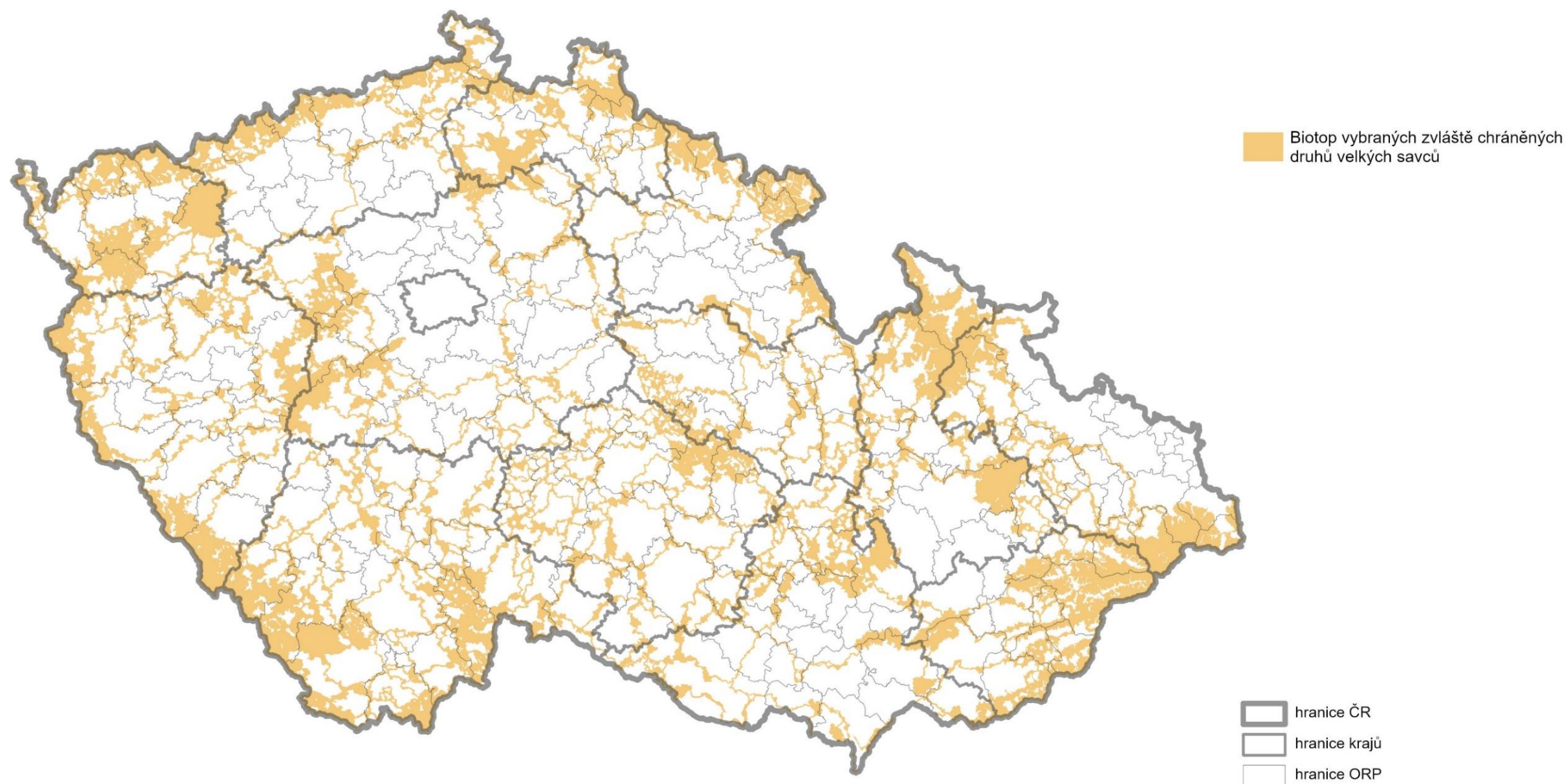
- hranice ČR
- hranice krajů
- hranice ORP
- mokřady dle Ramsarské úmluvy

Územně analytické podklady České republiky

Grafický list č. 5.8

Územně analytické podklady České republiky

Grafický list č. 5.9

Podkladová data: © AOPK ČR
Zpracování: © ÚÚR, 2023
Stav k 2023